

گزیده

مؤسسه آموزشی فرهنگی

پاسخ تشریحی

آزمون سراسری

خارج از کشور سال ۱۴۰۰

● گروه آزمایشی علوم انسانی

۹۶- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: با توجه به متن، کدام یک از جمله‌های زیر درباره فیلم «یک اقیانوس پلاستیکی» درست است؟

- (۱) این فیلم بر اساس حجم زیادی از تحقیق و مطالعه ساخت شده است.
- (۲) فیلم توجه‌ها را از مسائل و مشکلات زندگی جانوران دریایی منحرف می‌سازد.
- (۳) بیشتر شامل صحنه‌هایی از شهرهای پرجمعیت و شلوغ می‌باشد.
- (۴) افراد غیرمتخصص قادر به درک این فیلم نیستند.

■ ترجمه درک مطلب ۲:

شوک فرهنگی با مرحله «ماه غسل» شروع می‌گردد. این بازه‌ای است که ما، مسافران، برای اولین بار وارد یک کشور خارجی می‌شویم. در این مرحله، همه چیز فرهنگ جدید عجیب و هیجان‌انگیز است. ممکن است از درد «گرفتگی عضلات در حین پرواز» رنج بکشیم، اما از حضور در محیط جدید، دیدن مناظر تازه، شنیدن زبان و صداهای جدید، خوردن انواع جدید خوراک، ذوق زده خواهیم بود. مرحله ماه غسل می‌تواند نسبتاً طولانی باشد چراکه این حس را خواهیم داشت که در نوعی ماجراجویی عالی دخیل شده‌ایم.

متأسفانه، مرحله دوم شوک فرهنگی می‌تواند دشوارتر باشد، پس از جا گرفتن در زندگی جدید، کار یا تحصیل، خرید خواروبار، شست‌وشوی لباس‌ها و یا اقامت با یک خانواده که به خارجیان مسکن می‌دهد، ممکن است بسیار خسته شویم و برای زادگاه و خانواده خود، دوستان یا حیوانات خانگی خود احساس دل‌تنگی کنیم. تمامی مشکلات کوچکی که هر فردی در زندگی با آن سروکار دارد، زمانی که در یک فرهنگ بیگانه با آن مواجه می‌شوید، بسیار شدیدتر و آزاردهنده‌تر به نظر می‌رسد. این دوره انطباق با فرهنگ می‌تواند بسیار دشوار باشد و موجب شود فرد تازه‌وارد فرهنگ جدید را پس بزند و یا از آن دوری بجوید. این «مرحله طرد» می‌تواند تا حدی خطرناک باشد، چراکه ممکن است فرد بازدیدکننده از فرهنگ جدید، دچار عادات‌های ناسالمی شود (سیگار کشیدن افراطی، وسواس بیش از حد درباره مواد خوراکی یا نحوه ارتباط با مردم فرهنگ جدید). متأسفانه، این امر به بیمار شدن فرد یا ابتلا به عفونت‌های پوستی یا جوش و لک می‌گردد که باعث می‌شود فرد بیش از پیش احساس ترس و سردرگمی و درماندگی کند. این مرحله به عنوان بحران در روند سازگاری فرهنگی تلقی می‌شود و مردم بسیاری در این مدت تصمیم به بازگشت به وطن خود می‌گیرند و یا اینکه تمام زمان خود را با افرادی از فرهنگ خود و هم‌زبان با خودشان می‌گذرانند.

۹۷- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: بحث اصلی متن پیرامون چه موضوعی است؟

- (۱) چه افرادی بیش از بقیه در طی مراحل اول و دوم شوک فرهنگی اذیت می‌شوند.
- (۲) شوک فرهنگی و موفقیت در یک کشور خارجی
- (۳) مشکلات مهاجرت به یک کشور بیگانه
- (۴) دو مرحله ابتدایی شوک فرهنگی

۹۸- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: در پاراگراف اول اشاره شده است که در طی مرحله ماه غسل، شنیدن صداها و زبان جدید

- (۱) دارای تأثیر مثبتی بر روی مسافران است.
- (۲) برخی اوقات مسافران را سردرگم می‌سازد.
- (۳) مهم‌ترین منبع تفریحی برای مسافران است.
- (۴) بیشتر از خوردن انواع جدید خوراکی برای مسافران لذت‌بخش است.

۹۹- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: واژه «that» در پاراگراف دوم به اشاره دارد.

- (۱) زندگی
- (۲) مشکلات
- (۳) همه افراد
- (۴) فرهنگ

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: کدام یک از جمله‌های زیر درباره فردی که در مرحله عدم‌پذیرش به سر می‌برد، توسط پاراگراف دوم از متن پشتیبانی نمی‌شود؟

- (۱) آن‌ها ممکن است دچار دل‌تنگی برای زادگاه خود شوند.
- (۲) احتمال دارد آنان دچار بیماری‌های جسمی شوند.
- (۳) ممکن است این حس در آنان به وجود آید که دارند انرژی حرکتی خود را تلف می‌کنند.
- (۴) می‌توانند عادات‌هایی را کسب کنند که برای سلامت آنان مضر است.

ریاضی

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۱

تابع سود را می‌نویسیم:

$$\text{سود} = \text{درآمد} - \text{هزینه} \Rightarrow P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow P(x) = \left(-\frac{1}{2}x^2 + 30x\right) - (ax + 18) \Rightarrow P(x) = \underbrace{-\frac{1}{2}x^2}_A + \underbrace{(30-a)x}_B - \underbrace{18}_C$$

$$x_S = \frac{-B}{2A} \Rightarrow 9 = \frac{-(30-a)}{2(-\frac{1}{2})} \Rightarrow 9 = \frac{30-a}{1} \Rightarrow a = 21$$

بیشترین مقدار سود، در x_S آن رخ می‌دهد که طبق گفته سؤال باید ۹ باشد: $a = 21$

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴

صورت کسر اول را با اتحاد مزدوج تجزیه و کسر را ساده می‌کنیم:

$$\frac{9x^2 - (x+3)^2}{2x-3} = \frac{(3x)^2 - (x+3)^2}{2x-3} = \frac{(3x+x+3)(3x-x-3)}{2x-3} = \frac{(4x+3)(2x-3)}{2x-3} = 4x+3$$

الان معادله به شکل روبه‌رو درآمده است:

$$4x+3 - \frac{2}{x} = 1$$

دو طرف را در x ضرب می‌کنیم:

$$4x^2 + 3x - 2 = x \Rightarrow 4x^2 + 2x - 2 = 0 \xrightarrow{\div 2} 2x^2 + x - 1 = 0$$

در معادله بالا، رابطه $a + c = b$ ، بین ضرایب برقرار است، پس ریشه‌های معادله $x_1 = -1$ و $x_2 = -\frac{c}{a} = \frac{1}{2}$ می‌باشند.

قدرمطلق تفاضل ریشه‌های این معادله برابر است با:

$$|x_2 - x_1| = \left| \frac{1}{2} - (-1) \right| = \frac{3}{2}$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳

مقدار تابع $f(x) = \frac{2x-1}{[x] - \text{sign}(x)}$ را به ازای x های دامنه، حساب می‌کنیم:

$$f(-2/5) = \frac{2(-2/5) - 1}{[-2/5] - \text{sign}(-2/5)} = \frac{-6}{-3 - (-1)} = \frac{-6}{-2} = 3$$

$$f(2/1) = \frac{2(2/1) - 1}{[2/1] - \text{sign}(2/1)} = \frac{4/2 - 1}{2 - 1} = 3/2$$

$$f(0/8) = \frac{2(0/8) - 1}{[0/8] - \text{sign}(0/8)} = \frac{1/6 - 1}{0 - 1} = -0/6$$

$$f(4) = \frac{2(4) - 1}{[4] - \text{sign}(4)} = \frac{8 - 1}{4 - 1} = \frac{7}{3} = 2/3$$

پس برد تابع f ، مجموعه $\left\{ 3, 3/2, -0/6, \frac{7}{3} \right\}$ است که ماکزیمم عضو این مجموعه، عدد $3/2$ است.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۲

ضابطه هر ۳ تابع را به ازای دامنه $-\frac{3}{4} < x < -1$ ، به شکل ساده‌تر می‌نویسیم:

(۱) به ازای $-\frac{3}{4} < x < -1$ ، عبارت $x-1$ منفی می‌شود، پس قرینه‌اش از قدرمطلق خارج می‌شود:

$$f(x) = |x-1| = -x+1$$

(۲) اگر طرفین نامساوی $-\frac{3}{4} < x < -1$ را در ۲ ضرب کنیم، داریم: $-3 < 2x < -2$

عددی که بین ۳- و ۲- باشد، جزء صحیحش ۳- می‌شود:

$$g(x) = [2x] = -3$$

(۳) به ازای $-\frac{3}{4} < x < -1$ ، عدد $-x$ ، عددی مثبت می‌شود، پس خروجی تابع sign آن، ۱ می‌شود:

$$h(x) = \text{sign}(-x) = \text{sign}(\text{عدد مثبت}) = 1$$

حالا ضابطه تابع خواسته شده را می‌نویسیم:

$$y = 2f(x) - h(x)g(x) \Rightarrow y = 2(-x+1) - (1)(-3) = -2x+2+3 = 5-2x$$

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۳

معادله را طرفین وسطین می‌کنیم:

$$\frac{x^2 - a}{x+3} = 2x-1 \Rightarrow 2x^2 + 6x - x - 3 = x^2 - a \Rightarrow \underbrace{1x^2}_A + \underbrace{5x}_B + \underbrace{a-3}_C = 0$$

برای آنکه معادله دو ریشه متمایز داشته باشد، باید دلتایش مثبت باشد:

$$\Delta > 0 \Rightarrow B^2 - 4AC > 0 \Rightarrow 25 - 4(1)(a-3) > 0 \Rightarrow 25 - 4a + 12 > 0 \Rightarrow 37 > 4a \Rightarrow a < \frac{37}{4}$$

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۳

ضابطه هر دو تابع را باید بنویسیم:

تابع f از دو نقطه $A(0, 1)$ و $B(-1, 0)$ می‌گذرد. شیب خط را حساب می‌کنیم:

$$m = \frac{0-1}{-1-0} = 1$$

$$f(x) = x + 1$$

تا اینجا معادله خط به صورت $y = x + b$ است. چون عرض از مبدأ خط ۱ است، پس جای b ، ۱ قرار می‌دهیم:تابع g از دو نقطه $C(0, 0)$ و $D(1, -1)$ می‌گذرد.

شیب خط را حساب می‌کنیم:

$$m = \frac{-1-0}{1-0} = -1$$

$$g(x) = -x$$

تا اینجا معادله خط به صورت $y = -x + b$ است. چون عرض از مبدأ خط، صفر است، پس جای b ، صفر قرار می‌دهیم:

$$\text{معادله } \frac{f^2(x)}{g(x)} = 2 \text{ را تشکیل می‌دهیم:}$$

$$\frac{(f(x))^2}{g(x)} = 2 \Rightarrow \frac{(x+1)^2}{-x} = 2 \Rightarrow x^2 + 2x + 1 = -2x \Rightarrow x^2 + 4x + 1 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = 4^2 - 4(1)(1) = 12$$

دلای معادله را حساب می‌کنیم:

 x ها برابر است با:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-4 \pm \sqrt{12}}{2} = -2 \pm \sqrt{3} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = -2 + \sqrt{3} \\ x_2 = -2 - \sqrt{3} \end{cases}$$

$$|x_1 - x_2| = |-2 + \sqrt{3} - (-2 - \sqrt{3})| = |-2 + \sqrt{3} + 2 + \sqrt{3}| = 2\sqrt{3}$$

قدرمطلق اختلاف جواب‌ها برابر است با:

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۲

اول دامنه و ضابطه هر دو تابع را می‌نویسیم:

$$(1) \text{ از } f = \left\{ \left(x, \overbrace{x^2}^{\text{خروجی}} \right) \mid x = \pm 5, \pm 4, \dots, \pm 1, 0 \right\} \text{ دامنه}$$

به صورت $f(x) = x^2$ است و دامنه‌اش هم اعداد صحیح -5 تا $+5$ است.

$$(2) \text{ از } g = \left\{ \left(x, \overbrace{x^3}^{\text{خروجی}} \right) \mid x = \pm 5, \pm 4, \dots, \pm 1, 0 \right\} \text{ دامنه}$$

به صورت $g(x) = x^3$ است و دامنه‌اش هم اعداد صحیح -5 تا $+5$ است.دامنه تابع $\frac{g}{f}$ را حساب می‌کنیم:

$$D_{\frac{g}{f}} = D_g \cap D_f - \{x \mid f(x) = 0\}$$

دامنه توابع f و g ، یکسان است. تابع $f(x)$ به‌ازای $x = 0$ ، مقدارش صفر می‌شود، پس باید $x = 0$ را از دامنه $\frac{g}{f}$ حذف کنیم:

$$D_{\frac{g}{f}} = \{\pm 5, \pm 4, \pm 3, \pm 2, \pm 1\}$$

ضابطه تابع $\frac{g}{f}$ را تشکیل می‌دهیم:

$$\left(\frac{g}{f}\right)(x) = \frac{g(x)}{f(x)} = \frac{x^3}{x^2} = x$$

چون $\frac{g}{f}$ ، تابع همانی شد، پس همان اعضای دامنه‌اش، برد را تشکیل می‌دهند:

$$R_{\frac{g}{f}} = D_{\frac{g}{f}} = \{\pm 5, \pm 4, \pm 3, \pm 2, \pm 1\}$$

این مجموعه، ۱۰ عضو دارد.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۴

$$y = a\left(\frac{1}{3}\right)^x \Rightarrow 4 = a\left(\frac{1}{3}\right)^0 \Rightarrow 4 = a$$

تابع، محور عرض‌ها را با عرض ۴ قطع می‌کند، پس از نقطه (۰, ۴) می‌گذرد:

$$\text{پس ضابطه تابع به شکل } y = 4\left(\frac{1}{3}\right)^x \text{ درمی‌آید.}$$

$$y = 4\left(\frac{1}{3}\right)^{-2} = 4 \times 9 = 36$$

مقدارش به ازای $x = -2$ ، برابر است با:

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱

$$\frac{1}{3^4} \times \frac{1}{3^8} \times \left(\frac{1}{3^2}\right)^{22} \times \left(\frac{1}{3^2}\right)^{64} = \frac{1}{3^4} \times \frac{1}{3^8} \times \frac{1}{3^{44}} \times \frac{1}{3^{128}}$$

اعداد صورت را با پایه ۳ می‌نویسیم:

$$3^{\left(\frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{32}\right)} = 3^{\frac{15}{32}}$$

پایه برابرند، پس توان‌ها را جمع می‌کنیم:

در مخرج، اعداد با پایه ۳ را در هم و اعداد با پایه ۴ را در هم ضرب می‌کنیم:

$$\left(\frac{1}{3^2} \times \frac{1}{3^8}\right) \times \left(\frac{1}{4^2} \times \frac{1}{4^8}\right) = 3^{\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{8}\right)} \times 4^{\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{8}\right)} = 3^{\frac{5}{8}} \times 4^{\frac{5}{8}} = \frac{3^5}{12^5}$$

کل کسر سمت چپ تساوی‌مان، این شد:

$$\frac{\frac{15}{32}}{\frac{3^5}{12^5}}$$

عدد $\frac{12^5}{3^5}$ را به صورت می‌آوریم و توانش را قرینه می‌کنیم:

$$\frac{15}{32} \times \frac{12^5}{3^5} = \frac{15}{32} \times \frac{2^5 \times 3^5}{3^5} = 15 \times \frac{2^5}{32}$$

پس تساوی به شکل روبه‌رو در می‌آید:

$$B = -\frac{5}{8} \text{ و } A = \frac{15}{32}$$

پس:

$$A + B = \frac{15}{32} - \frac{5}{8} = \frac{15 - 20}{32} = -\frac{5}{32}$$

در نتیجه:

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۳

$$b^2 = ac$$

نکته: اگر a, b, c ، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، آنگاه:

$$(x)^2 = (x-1)(x+2) \Rightarrow x^2 = x^2 + x - 2 \Rightarrow x = 2$$

الان $x-1, x, x+2$ ، سه جمله متوالی دنباله هندسی‌اند، پس:

$$y, 1, 2, 4, z$$

با جای‌گذاری $x=2$ ، پنج جمله به صورت روبه‌رو درمی‌آیند:

$$1^2 = (2)(y) \Rightarrow y = \frac{1}{2}$$

سه عدد $2, 1, y$ ، سه جمله متوالی‌اند، پس:

$$4^2 = (2)(z) \Rightarrow z = 8$$

سه عدد $z, 4, 2$ ، نیز سه جمله متوالی‌اند، پس:

$$xyz = 2\left(\frac{1}{2}\right)(8) = 8$$

پس:

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲

نکته: اگر b واسطه هندسی a و c باشد، آنگاه: $b^2 = ac$

در اینجا، جمله پنجم دنباله حسابی، واسطه هندسی بین جمله سوم و نهم آن است، یعنی: $(a_5)^2 = (a_3)(a_9)$

تساوی بالا را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

$$(a_1 + 4d)^2 = (a_1 + 2d)(a_1 + 8d) \Rightarrow a_1^2 + 8a_1d + 16d^2 = a_1^2 + 10a_1d + 8d^2 \Rightarrow 8a_1d = 10a_1d \Rightarrow 2a_1d = 0 \Rightarrow a_1 = 0 \text{ یا } d = 0$$

سؤال گفته اختلاف مشترک، صفر نیست، پس باید $a_1 = 0$ باشد.

$$a_1 + 4d = 7 \Rightarrow 0 + 4d = 7 \Rightarrow d = \frac{7}{4}$$

جمله پنجم، ۷ است، پس:

$$a_{101} = a_1 + 100d = 0 + 100\left(\frac{7}{4}\right) = 25 \times 7 = 175$$

با داشتن $a_1 = 0$ و $d = \frac{7}{4}$ ، جمله صد و یکم را حساب می‌کنیم:

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۴

جملات را به ترتیب از a_2 تا a_{10} ، حساب می‌کنیم.

طبق رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \frac{1}{a_n} + 1$ ، هر جمله‌ای برابر با معکوس جمله قبلی‌اش بعلاوه یک است:

$$a_2 = \frac{1}{a_1} + 1 = \frac{1}{1} + 1 = 2$$

$$a_3 = \frac{1}{a_2} + 1 = \frac{1}{2} + 1 = \frac{3}{2}$$

$$a_4 = \frac{1}{a_3} + 1 = \frac{2}{3} + 1 = \frac{5}{3}$$

$$a_5 = \frac{1}{a_4} + 1 = \frac{3}{5} + 1 = \frac{8}{5}$$

$$a_6 = \frac{1}{a_5} + 1 = \frac{5}{8} + 1 = \frac{13}{8}$$

$$a_7 = \frac{1}{a_6} + 1 = \frac{8}{13} + 1 = \frac{21}{13}$$

$$a_8 = \frac{1}{a_7} + 1 = \frac{13}{21} + 1 = \frac{34}{21}$$

$$a_9 = \frac{1}{a_8} + 1 = \frac{21}{34} + 1 = \frac{55}{34}$$

$$a_{10} = \frac{1}{a_9} + 1 = \frac{34}{55} + 1 = \frac{89}{55}$$

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۱

راه حل اول:

جدول ارزشی گزاره صورت سؤال و گزاره‌های موجود در هر ۴ گزینه را تشکیل می‌دهیم تا به پاسخ برسیم:

p	q	r	$\sim q$	صورت سؤال $(p \Rightarrow q) \Rightarrow (r \wedge (p \Rightarrow q))$	گزینه ۱ $p \vee q \vee r$	گزینه ۲ $(p \wedge \sim q) \vee r$	گزینه ۳ $\sim (p \Rightarrow q) \vee r$	گزینه ۴ $(r \vee p) \wedge (q \Rightarrow r)$
T	T	T	F	T	T	T	T	T
T	T	F	F	F	T	F	F	F
T	F	T	T	T	T	T	T	T
T	F	F	T	T	T	T	T	T
F	T	T	F	T	T	T	T	T
F	T	F	F	F	T	F	F	F
F	F	T	T	T	T	T	T	T
F	F	F	T	F	F	F	F	F

طبق جدول فوق واضح است که ستون ارزش گزاره صورت سؤال با ستون ارزش گزاره موجود در گزینه ۱ یکسان نیست.

راه حل دوم:

نکته: قوانین زیر در جبر گزاره‌ها، قابل استفاده هستند:

۱) $A \Rightarrow B \equiv \sim A \vee B$

۲) $\begin{cases} \sim (A \vee B) \equiv \sim A \wedge \sim B \\ \sim (A \wedge B) \equiv \sim A \vee \sim B \end{cases}$

۳) $A \vee (B \wedge C) \equiv (A \vee B) \wedge (A \vee C)$

۴) $\begin{cases} A \vee \sim A \equiv T \\ A \wedge \sim A \equiv F \end{cases}$

گزاره داده شده در صورت سؤال را با قوانین بالا، ساده می‌کنیم:

$$\begin{aligned} (p \Rightarrow q) \Rightarrow (r \wedge (p \Rightarrow q)) &\xrightarrow{(1)} \sim (p \Rightarrow q) \vee (r \wedge (p \Rightarrow q)) \xrightarrow{(2)} (\sim (p \Rightarrow q) \vee r) \wedge \underbrace{(\sim (p \Rightarrow q) \vee (p \Rightarrow q))}_T \\ &\xrightarrow{(4)} \underbrace{\sim (p \Rightarrow q) \vee r}_{\text{گزینه ۲}} \end{aligned}$$

به گزینه ۳ رسیدیم، پس حذفش می‌کنیم و به ساده کردن گزاره مان ادامه می‌دهیم:

$$\sim (p \Rightarrow q) \vee r \xrightarrow{(1)} \sim (\sim p \vee q) \vee r \xrightarrow{(2)} \underbrace{(p \wedge \sim q) \vee r}_{\text{گزینه ۲}}$$

به گزینه ۲ هم رسیدیم، پس حذفش می‌کنیم و باز هم ادامه می‌دهیم تا به گزینه ۱ یا ۴ برسیم:

$$\begin{aligned} (p \wedge \sim q) \vee r &\xrightarrow{\text{جابه جایی}} r \vee (p \wedge \sim q) \xrightarrow{(3)} (r \vee p) \wedge (r \vee \sim q) \xrightarrow{\text{جابه جایی در پرانتز دوم}} (r \vee p) \wedge (\sim q \vee r) \\ &\xrightarrow{\text{عکس خاصیت ۱ در پرانتز دوم}} \underbrace{(r \vee p) \wedge (q \Rightarrow r)}_{\text{گزینه ۴}} \end{aligned}$$

پس جواب گزینه ۱ است.

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱

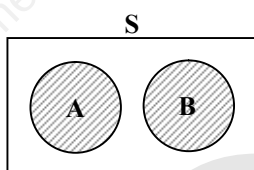
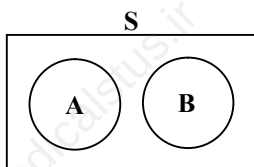
p	q	$\sim q$	$p \Leftrightarrow q$	$\sim(p \Leftrightarrow q)$	$\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge p$	$(\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge p) \Rightarrow \sim q$
T	T	F	T	F	F	T
T	F	T	F	T	T	T
F	T	F	F	T	F	T
F	F	T	T	F	F	T

برای گزاره داده شده، جدول ارزش گزاره، رسم می کنیم:

پس همواره درست است

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲

اگر A زیرمجموعه B' باشد، یعنی A و B، هیچ اشتراکی نداشتند:

مجموعه $(A - B) \cup (B - A)$ به صورت روبه رو می شود:

این مجموعه، همان $A \cup B$ است.

متکم $A \cup B$ ، می شود $(A \cup B)'$ ، که طبق دموگران برابر با $A' \cap B'$ است.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۳

تعداد کل حالات در پرتاب ۳ تاس را حساب می کنیم:

$$n(S) = \frac{6}{\text{تاس اول}} \times \frac{6}{\text{تاس دوم}} \times \frac{6}{\text{تاس سوم}} = 216$$

حالا باید حالت هایی که مجموع اعداد ۳ تاس، ۱۰ می شود را بشماریم!

■ تاس اول ۱ بیاید، باید جمع ۲ تاس دیگر ۹ باشد که ۴ حالت دارد.

■ تاس اول ۲ بیاید، باید جمع ۲ تاس دیگر ۸ باشد که ۵ حالت دارد.

■ تاس اول ۳ بیاید، باید جمع ۲ تاس دیگر ۷ باشد که ۶ حالت دارد.

■ تاس اول ۴ بیاید، باید جمع ۲ تاس دیگر ۶ باشد که ۵ حالت دارد.

$$n(A) = 4 + 5 + 6 + 5 + 4 + 3 = 27$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{27}{216} = \frac{3^3}{6^3} = \left(\frac{1}{2}\right)^3 = \frac{1}{8}$$

پس:

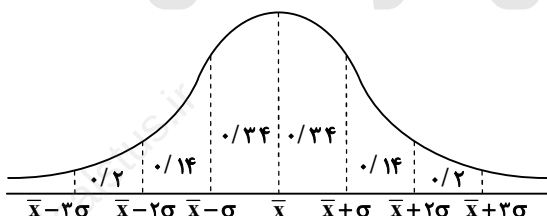
۱۱۷- پاسخ: گزینه ۴

در کتاب درسی سال دهم آمده است:

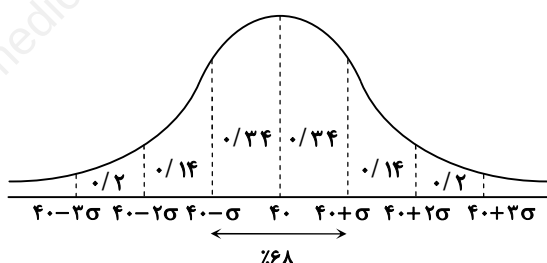
«در مقیاس فاصله ای» به دلیل استفاده از لوازم یا قواعد دقیق، اندازه گیری افراد یا اشیاء به دقت انجام می شود.»

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳

در حالت کلی توزیع داده ها روی منحنی نرمال به صورت روبه رو است:

با فرض اینکه $\bar{x} = 40$ باشد، نمودار نرمال به صورت زیر در می آید:

۶۸ درصد داده ها بین $40 - \sigma$ و $40 + \sigma$ هستند، پس این دو مقدار به ترتیب باید ۳۵ و ۴۵ باشند:

$$\begin{cases} 40 - \sigma = 35 \Rightarrow \sigma = 5 \\ 40 + \sigma = 45 \Rightarrow \sigma = 5 \end{cases}$$

هر کدام از دو معادله بالا را حل می کردیم، فرقی نداشت. ما هر دو را حل کردیم. خلاصه چون $\sigma = 5$ شد، پس واریانس برابر با $\sigma^2 = 25$ می شود.

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۲

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم:

۳, ۸, ۲۵, ۳۶, ۴۲, ۶۵, ۸۵, ۸۵, ۲۴۰, ۱۰۵۰

میان و چارک اول و سوم را پیدا می‌کنیم:

$$\begin{array}{c} \text{نیمه اول} \qquad \qquad \qquad \text{نیمه دوم} \\ \hline 3, 8, \boxed{25}, 36, 42, 65, 85, \boxed{85}, 240, 1050 \\ \downarrow \qquad \qquad \qquad \downarrow \\ Q_1 \qquad \qquad Q_2 = \frac{42+65}{2} = 53.5 \qquad \qquad Q_3 \end{array}$$

دامنه میان چارکی برابر است با:

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 85 - 25 = 60$$

دامنه تغییرات کلی داده‌ها برابر است با:

$$R = \max - \min = 1050 - 3 = 1047$$

پس:

$$\frac{R}{IQR} = \frac{1047}{60} = \frac{349}{20} = 17.45$$

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۲

به روزهای هفته اول، اعداد ۱ تا ۷ را نسبت می‌دهیم. در این صورت سه‌شنبه هفته بعد، $x = 11$ می‌شود. ضمناً جای x از حرف k استفاده می‌کنیم تا حروف قاطی نشوند:

x	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
y	۱۲	۱۱	۵	۱۳	۷	۱۵	k

فقط میانگین را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{1+2+3+4+5+6+7}{7} = 4$$

$$\bar{y} = \frac{11+12+5+13+7+15+k}{7} = \frac{63+k}{7}$$

پس مختصات نقطه میانگین، $A = (4, \frac{63+k}{7})$ است.

معادله خط گذرا از نقطه میانگین $A = (4, \frac{63+k}{7})$ و نقطه انتهایی یعنی $B = (7, k)$ را می‌نویسیم:

$$m = \frac{k - \frac{63+k}{7}}{7-4} = \frac{\frac{7k-63-k}{7}}{3} = \frac{6k-63}{21} \xrightarrow{\text{به ۳ ساده می‌کنیم}} m = \frac{2k-21}{7}$$

$$\text{معادله خط: } y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - k = \frac{2k-21}{7}(x-7)$$

سؤال گفته در سه‌شنبه هفته بعد ($x = 11$) مقدار بارندگی ۱۵ میلی‌متر ($y = 15$) است، پس نقطه $(11, 15)$ روی این خط است:

$$15 - k = \frac{2k-21}{7}(11-7) \Rightarrow 15 - k = \frac{8k-84}{7} \Rightarrow 8k-84 = 105-7k \Rightarrow 15k = 189 \Rightarrow k = \frac{189}{15} = 12.6$$

میانگین y های هفته اول را حساب می‌کنیم:

$$\bar{y} = \frac{63+k}{7} = \frac{63+12.6}{7} = \frac{75.6}{7} = 10.8$$

اقتصاد

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۴

الف) مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر فروش چند مرحله‌ای است که کالا و خدمات واسطه از پرداخت مالیات معاف هستند.

ب) مسکین در ادبیات اقتصادی وضعی بدتر از فقیر دارد. مسکین کسی است که حتی در صورت دسترسی به امکانات معیشتی توانایی استفاده از آن‌ها را هم ندارد.

ج) افزایش در مخارج جاری یا عمرانی دولت و کاهش در نرخ‌ها یا پایه‌های مالیاتی (سیاست مالی انبساطی) بهترین راه تحریک تقاضای عمومی است که در مواقع رکود می‌تواند رونق را به بازار برگرداند.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۲

هزینه استهلاک $\times$ عمر مفید = قیمت کالای سرمایه‌ای

$$۸۵ = ۵x \Rightarrow x = ۱۷ \Rightarrow \text{رد گزینه‌های ۳ و ۴}$$

$$\text{قیمت جدید} = \frac{۷}{۱۰۰} \times ۸۵ = ۵/۹۵$$

$$۸۵ + ۵/۹۵ = ۹۰/۹۵ \Rightarrow \text{رد گزینه ۱}$$

$$\text{استهلاک جدید} = \frac{۹۰/۹۵}{۵} = ۱۸/۱۹ \times ۲ = ۳۶/۳۸$$

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۱

از آنجایی که شیب منحنی ما نزولی است متوجه می‌شویم که منحنی تقاضا می‌باشد.

معنا و مفهوم آن این است که با افزایش قیمت، مقدار تقاضا کاهش و با کاهش قیمت تقاضا افزایش می‌یابد.

رابطه بین تقاضا و قیمت یک رابطه معکوس است. قیمت کالا $\uparrow$ - مقدار تقاضا $\downarrow$

این منحنی مبین چگونگی رفتار اقتصادی مصرف‌کنندگان است.

در این نمودار «محور افقی» بیانگر مقدار و «محور عمودی» بیانگر قیمت کالا است.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۲

(الف) فعالیت: (بازار بورس بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه ارتباط برقرار)، اثر و نتیجه: معاملات بازار سرمایه را تنظیم می‌کند.

(ب) دو مؤسسه تولید محصولات صنعتی و تولید محصولات کشاورزی در استفاده از نیروی کار به‌عنوان نهاده‌های تولید اشتراک دارند.

(ج) با توجه به مشکلات عدیده در دوران استفاده از کالاهای پولی انسان با استفاده از پول فلزی از به‌کارگیری کالاهای در برخی مبادلات رهایی یافت و استفاده از برخی فلزات از جمله طلا و نقره را جایگزین آن‌ها نمود.

(د) برخی از انواع بازار در قالب حراجی‌ها به دو صورت مناقصه و مزایده فعالیت می‌کند. (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

فروشنندگان آثار هنری با برگزاری نمایشگاه‌ها و حراجی‌ها از روش مزایده و خریداران عمده کالاهای و خدمات مثل خریدهای دولتی از روش مناقصه استفاده می‌کنند. (رد گزینه ۱)

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۳

$$\text{خارجیان مقیم کشور} = ۱/۵ \times ۱۴ = ۲۱$$

$$\text{ارزش خدمات} = \frac{۱}{۳} \times ۴۵ = ۱۵$$

(الف) خالص ملی:

$$۱۹۵ = ۱۳۵ + ۱۵ + ۴۵ = \text{ارزش تولید مردم که در خارج‌اند} + \text{ارزش خدمات} + (\text{ارزش ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی})$$

$$\text{رد گزینه ۱} \Rightarrow ۱۸۱ = ۱۴ - ۱۹۵$$

هزینه استهلاک

نکته: برای تبدیل تولید ناخالص به خالص باید هزینه استهلاک را از تولید کل کم کنیم. (منها کنیم)

$$\text{رد گزینه‌های ۲ و ۴} \Rightarrow ۱۷۱ = ۲۱ + ۱۳۵ + ۱۵$$

(ب) تولید ناخالص داخلی:

$$۱۷۱ - ۱۴ = ۱۵۷ \div ۳ = ۱۴$$

(ج) خالص داخلی سرانه:

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۱

(الف) به دلیل حضور بانک‌ها در سرمایه‌گذاری غیرمستقیم از طریق استفاده از عقود اسلامی مجاز برای اعطای تسهیلات مالی به مشتریان خود است.

(ب) اثر و نتیجه فعالیت بورس: با تشویق مردم به پس‌انداز و به‌کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی

(ج) فعالیت‌های منحصرأ مربوط به بخش دولتی شامل: بانک‌داری، راه و راه‌آهن، بیمه، تأمین نیرو، صنایع مادر

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۴

با توجه به نمودار منحنی عرضه $\leftarrow$ علت حرکت از A به B $\leftarrow$ افزایش قیمت کالا است.

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۲

(الف)

$$\text{مرحله اول} = ۵۰۰۰$$

$$\text{مرحله چهارم} = ۱۳۰۰۰ - ۹۵۰۰ = ۳۵۰۰$$

(ب) روش‌های محاسبه تولید کل شامل: روش ارزش افزوده - روش هزینه‌ای - روش درآمدی

(ج) روشی که در آن با جمع زدن همه اجزاء سهمیم در روند تولید عایدی همه بازیگران و فعالان اقتصادی داخلی یا ملی تولید کل محاسبه می‌شود روش هزینه‌ای نام دارد.

در روش درآمدی محاسبات تولیدات کل نگران اندازه‌گیری تولیدات واسطه‌ای و مواد اولیه نیست.

(د) از نظر کارشناسان اقتصادی برای جلوگیری از اشتباه در محاسبه تولید کل باید حداقل دو روش را به کار گرفت و نتایج را با هم مقایسه کرد.

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۱

الف) از دلار دیگری با نام دلار رفاهی یا دلار برابری قدرت خرید (PPP) استفاده می‌شود به این شکل که یک سبد کالایی یکسان سالانه در کشور ایران قیمت‌گذاری و هم‌زمان همان سبد کالایی در کشور آمریکا تعیین قیمت می‌شود. (توجه به پاورقی فصل ۱ بخش ۳)

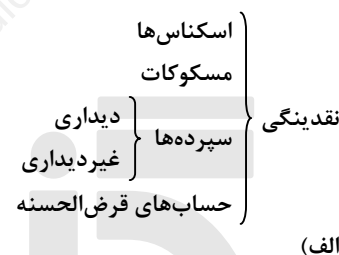
ب) به کالاهای بادوام سرمایه‌ای که در جریان تولید به کار گرفته می‌شود، سرمایه فیزیکی گفته می‌شود. آن در طول زمان خدماتش استفاده می‌شده کالای سرمایه‌ای بادوام می‌گویند و تولیدکننده با آن‌ها ارزش افزوده ایجاد می‌کند.

ج) نفت خام ثروت عمومی است و صادرات و فروش آن در آمد محسوب نمی‌شود و وجوه حاصل از فروش آن و همچنین گاز طبیعی تولید شده پس از کسر هزینه‌های تولید حتماً باید به صندوق توسعه ملی واریز شود. این مطلب چند سالی است در بودجه کشور رعایت می‌شود و بی‌ارتباط ب تشکیل صندوق توسعه ملی نیست. (توجه به پاورقی فصل ۲ بخش ۴)

د) گاهی به اوراقی مثل سفته، چک، برات، پول و حوالجات در زبان مردم اوراق بهادار گفته می‌شود که کارکرد آن‌ها تعیین تعهدات است نه تأمین مالی اما در اصطلاح اقتصاددانان آن‌ها اوراق بهادار تلقی نمی‌شود.

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۱

$$1000 = \frac{2}{3} \times 1500 = \text{مسکوکات}$$

$$\begin{aligned} 1200 - 120 &= 1080 \text{ شبه پول} \\ 1080 + 1630 &= 2710 \text{ (۴ و ۲ رد گزینه‌های ۲ و ۴)} \end{aligned}$$

ب) ارزش پولی سپرده غیردیداری:
(رد گزینه ۳)

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۳

الف) مازاد عرضه = ردیف ۵

$$\begin{array}{c} \text{مازاد عرضه} \\ \uparrow \\ 400 \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{مقدار عرضه} \\ \uparrow \\ 800 \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{مقدار تقاضا} \\ \downarrow \\ 400 \end{array} = 400$$

ب) ردیف ۴ / قیمت و مقدار تعادلی
ج) کمبود عرضه = ردیف ۳

$$\begin{array}{c} \text{کمبود عرضه} \\ \uparrow \\ 400 \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{مقدار تقاضا} \\ \uparrow \\ 800 \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{مقدار عرضه} \\ \downarrow \\ 400 \end{array} = 400$$

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۱

الف) صاحبان بذر و تراکتور و ... همه با هم یک واحد کشت و صنعت راه‌اندازی کرده و به تولید گندم می‌پردازند و عواید به‌دست آمده را بین هم تقسیم می‌کنند این نوع نهاد اقتصادی سازمان تولید مشارکتی نامیده می‌شود و نمونه‌ای از آن شرکت تعاونی است.

ب) انگیزه مصرف‌کنندگان از تقاضای کالا رفع نیاز است.

تصمیم آن‌ها در مورد مصرف کالا از عواملی مانند قیمت کالا / سلیقه خودشان / تبلیغات / و قیمت سایر کالا تأثیر می‌پذیرد.

ج) اقتصاددانان موفق به ایجاد ترکیب جامعه‌ای از منافع ملی و منافع بین‌المللی شده‌اند.

د) مالیه دولت: اصول ۵۱ تا ۵۵ ← تنها در گزینه ۱ درست ذکر شده است.

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۴

الف) کاهش قدرت خرید پول ← نتیجه تورم

ب) پولدر مقابل سطح عمومی قیمت‌ها قدرت خرید خود را از دست می‌دهد.

ج) کاهش قدرت خرید پول جامعه ← دلیل حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه

د) پول با سطح عمومی قیمت‌ها رابطه معکوس دارد.

ه) هرگاه یک واحد پول نتواند ارزش خود را در طول زمان حفظ کند می‌گوییم قدرت خرید پول دست خوش تغییر شده است.

و) قدرت خرید پول جامعه به سطح عمومی قیمت‌ها وابسته است.

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۳

ج) با توجه به جدول صورت سؤال پی می‌برید که محاسبه مالیات از نوع نرخ مالیاتی تصاعدی طبقه‌ای است زیرا عبارت نسبت به مازاد در جدول صورت سؤال ذکر شده. (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴)

د) این بخش از سؤال تعریف نادرستی از نرخ مالیاتی تصاعدی می‌خواهد که در گزینه «۳» تعریف نرخ ثابت مالیاتی را آورده است.

$$250 - 150 \times \frac{15}{100} = 15 \text{ میلیون ریال}$$

$$350 - 250 \times \frac{20}{100} = 20 \text{ میلیون ریال}$$

$$450 - 350 \times \frac{25}{100} = 25 \text{ میلیون ریال}$$

$$900 - 450 \times \frac{35}{100} = 157.5 \text{ میلیون ریال}$$

$$15,000 - 900 \times \frac{45}{100} = 6,345 \text{ میلیون ریال}$$

$$\text{مالیات ماهیانه} = 15 + 20 + 25 + 157.5 + 6,345 = 6,562,500,000$$

$$\text{مانده خالص ماهانه} = 15,000,000,000 - 6,562,500,000 = 8,437,500,000$$

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۲

باید با توجه به جدول صفحه ۸۱ کتاب درسی پر شود.

الف) $\frac{2}{3} \leftarrow$ نرخ مرگ‌ومیر نوزادان در ۱۰۰۰ تولد (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

ب) موزامبیک رتبه ۱۸۰ را به خود اختصاص داده است (رد گزینه ۴)

ادبیات اختصاصی

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۱

الف: در این گزینه دو حرف اضافه برای یک متمم آمده است (به رنج اندر).

ب: تفاوت تلفظ «یک» که امروز، به صورت «یک» تلفظ می‌شود.

د: در این گزینه از واژه متروک «فتراک» استفاده شده است که مربوط به سبک خراسانی است.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۴

موارد نادرست:

الف: زبان پارسی در دوره اشکانیان و اوایل دوره ساسانی رایج بود.

د: این دو مجموعه (درخت آسوریک و یادگار زیران) هر دو اصل پارسی دارند.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۳

نویسندگان آثار: خسی در میقات (جلال آل احمد)، راه آب‌نامه (جمالزاده)، زمستان (اخوان ثالث)، شهری چون بهشت (سیمین دانشور)

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۲

این گزینه مربوط به سبک هندی، یعنی اوایل قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم است.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۴

این سؤال را می‌توان با «محبوب‌القلوب» که نثری مصنوع دارد، پاسخ داد.

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۲

موارد نادرست: راه آب‌نامه (جمالزاده)، دهکده پرمال (امین فقیری)، جعفرخان از فرنگ برگشته (حسن مقدم)، دید و بازدید (جلال آل احمد)

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۳

افراد دیگری که سبک آنان تلفیقی از آنچه خود داشتیم و آنچه از غربی‌ها گرفتیم، بود: جلال آل احمد، سیمین دانشور، محمود اعتمادزاده

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۱

در سایر گزینه‌ها آرایه بارز اسلوب معادله وجود دارد که یکی از شاخص‌ترین آرایه‌های ادبی سبک هندی است.

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۳

زبان داستان در زمان جنگ بیشتر عامیانه بود.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱

طبق تجربه کنکور ۹۹، می‌دانیم که طراح کنکور، استعاره مصرحه را که همان مجاز به علاقه شباهت است، مجاز در نظر نمی‌گیرد! در اینجا «گلستان» استعاره مصرحه از «دنیا» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «سر» مجاز از موی سر است.

گزینه ۳: «ماه و خورشید» مجاز از کل ستاره‌ها و سیاره‌ها است.

گزینه ۴: «کتاب» مجاز از قرآن و محتویات و سوره‌ها و آیه‌های آن است.

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲

جناس: ریزد و خیزد/ استعاره: بهار (استعاره از معشوق)، یاقوت (استعاره از لب او) و شهد و شکر (استعاره از سخنان شیرین یار)/ موازنه: کلمات مصرع اول با قرینه‌های خود در مصرع دوم سجع‌های متوازی و متوازن دارند/ اغراق: در نورانی بودن چهره یار و شیرینی کلام او اغراق کرده است.

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۳

تضاد: آشکارا و پنهان/ استعاره: «ماه» استعاره از یار است/ کنایه: آشکار کردن راز از پرده، کنایه از فاش کردن راز/ واج آرایی: تکرار واج (ز، ر)

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۴

گزینه ۱: مشبه: شب هجر تو/ ادات: چو/ مشبه‌به: بخت سیه من/ وجه شبه: تار بودن

گزینه ۲: مشبه: لب/ مشبه‌به: می/ ادات: گون/ وجه شبه: مستی‌آور بودن

گزینه ۳: مشبه: «م» در آیدم/ مشبه‌به: زهره/ ادات: چون/ وجه شبه: رقص آمدن

در گزینه چهار تشبیه تفضیلی وجود دارد که در واقع می‌گوید رخ تو از آینه روشن‌تر است و در این تشبیه ادات وجود ندارد.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۲

استعاره: «زهره» تشخیص و استعاره مکنیه دارد.

ایهام: عود (۱. ساز عود (بربط) ۲. چوب خوش‌عطر که آن را می‌سوزانند).

البته زیباتر است که این کلمه را ایهام تناسب بگیریم، زیرا در معنی «چوب خوش‌بو» صدق نمی‌کند.

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱ پارادوکس وجود ندارد. «تابی نداشتند» دارای ایهام در دو معنی: ۱- پیچ و تاب و ۲- تحمل نداشتن است.

سایر گزینه‌ها:

(۲) لف و نشر: زلف و رخ (لف)/ دیر و حرم (نشر)/ کفر و ایمان (نشر)/ استعاره: «این معامله» استعاره از «عشق» است.

(۳) کنایه: «دل جمع بودن» کنایه از آرامش داشتن/ پارادوکس: اینکه دل همزمان جمع و پریشان باشد.

(۴) جناس: روی و موی/ تشبیه: روی مجلس‌افروز، چراغ چشم من است/ اضافه تشبیهی: طناب عمر (آن موی عنبرافشان طناب عمر من است).

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۴

(د) استعاره: «برگ گل» استعاره از معشوق و «بلبل» استعاره از عاشق است.

(ج) ایهام: پیش میرم (۱. پیشش بمیرم ۲. پیش مرگش شوم)

(الف) ایهام تناسب: هوا در این بیت به معنی خواست و میل است و در تناسب با مهر (خورشید)، معنی آسمان تداعی می‌شود- در این بیت

«مهر» به معنی «خورشید» است و در تناسب با کلمه «عشق» معنی «محبت» تداعی می‌شود.

(ب) لف و نشر: تیر و کمان (لف)/ پشت خمیده و قدکشیده (نشر)؛ که این لف و نشر مشوش است.

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۲

کلمات قافیه (آیم، بیارایم)/ حروف الحاقی (یم)/ حروف اصلی مصوت بلند (ا) طبق قاعده یک

سایر گزینه‌ها:

(۱) کلمات قافیه (شاعری و نشمری)/ حروف الحاقی (ی)/ حروف اصلی (ر یا یر) طبق قاعده دو

(۳) کلمات قافیه (قضا، رضا)/ حرف اصلی مصوت بلند (ا) طبق قاعده یک

(۴) کلمات قافیه (چلیپای، پای)/ حروف الحاقی (ی)/ حرف اصلی مصوت بلند (ا) طبق قاعده یک

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۳

کلمات قافیه (دوشم، دوشم) که جناس تام است و (م) حروف الحاقی و (وش) حروف اصلی است و حرف (ش) آخرین حرف اصلی قافیه است که به آن «روی» می‌گویند.

سایر گزینه‌ها:

(۱) کلمات قافیه (پیشرو، نو)/ حروف اصلی (و) طبق قاعده دو است.

(۲) کلمات قافیه (باش، خواجه‌تاش)/ حروف اصلی (اش) و کلمات قبل قافیه نمی‌شوند.

(۴) در این بیت «آمدیم» ردیف است و حرف الحاقی مخصوص قافیه است.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۱

وزن این مصراع: فاعلات مفعولن فاعلات مفعولن یا فاعلن مفاعیلن فاعلن مفاعیلن

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۱

کوته به بلند				بلند به کوتاه			
↓				↓			
قَو	وَ	تِ	بَا	زَو	یِ	پَر	هَی
-	U	U	-	U	U	-	-
کِ	دَ	رِ	خِی	لِ	حَ	صَا	رِی
U	U	-	-	U	U	-	-
فاعلن				فاعلن			
↓				↓			
ابدال				ابدال			
فاعلن				فاعلن			

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۱

کوته به بلند				بلند به کوتاه			
↓				↓			
جُن	کُ	لُ	مِی	دَ	مِی	یَز	پَر
-	U	U	-	U	-	-	-
کِ	دِ	گَر	بَا	رِ	مُ	لَا	قَا
U	U	-	-	U	U	-	-
فاعلن				فاعلن			
↓				↓			
ابدال				ابدال			
فاعلن				فاعلن			

شاعر در رکن اول مصراع اول به جای (فاعلن) از (فاعلن) استفاده کرده است.

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۳

وزن عنوان سؤال و گزینه ۳ مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن (فعلن) است.

سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل

(۲) فاعلات فاعلاتن فاعلات فاعلاتن

(۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۴

وزن گزینه ۴: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن

سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن

(۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۴

وزن گزینه ۴: مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلُ یا مفعولُ مفاعیلن فاعولن

(۲) مستفعلن مفاعیلُ مستفعلن فعل با مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن

(۳) مستفعلُ مفعولن مستفعل مفعولن یا مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۳

واژه‌های قافیه «جمالت، جلالت» و «ت» حروف الحاقی و «ال» حروف اصلی است و حرف روی «ل» است. سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن شعر: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستف

(۲) در مصراع دوم «ی» میانجی بعد از «کوکبه» بلند می‌شود.

(۴) کلمات قافیه «جمالت و جلالت» حروف اصلی «ال» است و طبق قاعده دو است و حروف الحاقی تبصره یک است.

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم این بیت این است که از دست بلایا و فتنه‌های روزگار نمی‌توان گریخت و به‌نوعی به جبرگرایی و پذیرش بلایا اشاره دارد. سایر گزینه‌ها:

(۲) ناتوانی از درک چیزی و اینکه خداوند بر همه چیز آگاه است.

(۳) عاشق هیچ‌وقت معشوق را فراموش نمی‌کند.

(۴) شاعر خواهان خاموشی آتش غم عشق است.

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲ مجنون در عین دیوانگی، عاقلانه دشت جنون را با ما طی می‌کند و هیچ تقابل عقل و عشقی در بیت نیست، اما سایر گزینه‌ها به تقابل عقل و احساس و عشق اشاره دارند.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک عنوان سؤال و گزینه ۴، پاک کردن دل از تعلقات عالم و رسیدن به کمال و بینایی است.

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک عنوان سؤال و گزینه ۲: راضی بودن به رنج‌ها و سختی‌هایی که از جانب معشوق به عاشق می‌رسد. سایر گزینه‌ها:

(۱) شکایت از معشوق به‌دلیل بی‌اعتنایی

(۳) دل و جان عاشق در معرض جفا و بلای معشوق است.

(۴) با آمدن معشوق، گرفتاری‌ها و رنج‌های عاشق برطرف می‌شود.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک سه گزینه، جان‌سپاری عاشق در راه معشوق است.

گزینه ۳: جدا شدن از درد و زنج عشق برای عاشق دشوار است.

عربی اختصاصی

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۱

أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ: از آنچه به شما روزی دادیم، انفاق کنید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // يَوْمٌ: روزی (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // بَيْعٌ: فروشی (رد سایر گزینه‌ها) // خُلَّةٌ: دوستی (رد سایر گزینه‌ها)

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۴

يَبْخُلُ: بورزد؛ فعل شرط (رد سایر گزینه‌ها) // فَلَا يَحْزَنُكَ حُزْنًا: قطعاً نباید تو را ناراحت کند؛ «حُزْنًا» مفعول مطلق تأکیدی (رد سایر گزینه‌ها) // يَضُرُّ نَفْسَهُ ضَرًّا أَشَدَّ: ضرری بیشتر به خودش می‌زند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // «ضَرًّا» مفعول مطلق نوعی و «أَشَدَّ» صفت آن است.

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۴

عِنْدَمَا تَشْعُرُ بِالْخَطَرِ: هنگامی که احساس خطر می‌کنند (رد سایر گزینه‌ها) // تَلَجَّأَ: متوسل می‌شوند، پناه می‌برند (رد سایر گزینه‌ها) // الْحَيْلُ الَّتِي: چاره اندیشی‌هایی که (رد سایر گزینه‌ها)

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۲

نَسْتَهْلِكُ الْأَسْمَدَةَ الْكِيمْيَاوِيَّةَ بَكْثَةً: ما کودهای شیمیایی را زیاد مصرف می‌کنیم (رد گزینه ۳) // وَ نَحْنُ نَعْلَمُ: در حالی که ما می‌دانیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // نکته: در ادامه یک عبارت حرف واو + ضمیر منفصل + فعل یا اسم باشد، حرف واو «واو حالیه» نام دارد / اِسْتِخْدَامُهَا الْكَثِيرُ: به‌کار بردن زیادشان (رد گزینه ۴) // يُؤَدِّي إِلَى الْإِخْتِلَالِ: به اختلال در نظام طبیعت منجر می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳

نَسِجَ زَعَانِفِ الْأَسْمَاكِ: بافت باله‌های ماهیان (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // أَعْلَمُ: می‌دانم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // بَعْضُ الْأَسْمَاكِ عَلَى الْحَرَكَةِ: بعضی ماهی‌ها را در حرکت کردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // بَعْضُهَا عَلَى الطَّيْرَانِ: بعضی را در پرواز کردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۲

أَنْ لَا تَحْزَنَ أَنْفُسُنَا: که خودمان را نباید ناراحت کنیم، ناراحت نکنیم (أنفس: مفعول)

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) أخذت الحافلة تسير: اتوبوس شروع به حرکت کرد

نکته: أخذ + اسم + فعل مضارع به معنای شروع کرد + مصدر ترجمه می‌شود (أخذَ يُنادي: شروع کرد به صدا زدن)

(۳) تغلب الخوف: ترس چیره شد/ على الآتي: بر کسانی که/ الكراسي الأمامية: صندلی‌های مقابل

(۴) السائق: راننده (اتوبوس اضافه ترجمه شده)/ كرسيه الخاص في السيارة: صندلی ویژه‌اش در اتومبیل

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۳

جوان دروغ‌گو: الشاب الكذاب (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ بار سوم: للمرة الثالثة (عدد ترتیبی) (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ نزدیک بود غرق شود:

كاد ... يغرق (رد گزینه ۴)

نکته: بعد از «كاد» فعل مضارع می‌آید.

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۲

«مردم خفتگان هستند، هرگاه بیدار می‌شوند» که دقیقاً در گزینه ۲ آمده است.

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۳

ألف: باب «تفعیل» می‌باشد.

نکته: اگر فعلی باب «تفعّل» باشد، چه در فعل ماضی و چه در مضارع حرف «ت» دارد.

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۱

علیّاً: اسم خاص و معرفه به علم هست.

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۳

العالم: به معنای جهان است و اسم فاعل نیست. اسم فاعل بر وزن «فاعل» می‌باشد.

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۱

«المُفترس»: حیوان درنده و اسم فاعل کسره می‌گیرد./ «إبتعاداً» مصدر باب «إفتعال» است.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۲

لام در سایر گزینه‌ها لام امر غیرمخاطب و در این گزینه لام برای بیان علت است.

نکته ۱: هرگاه حرف «ل» بعد از حروف «و، ف، ثم» بیاید، لام امر غیرمخاطب و به معنای باید می‌باشد. «فلنجالس»

نکته ۲: لام امر در ابتدای جمله می‌آید مثل «ليشجع»

نکته ۳: لام در نقش خبر باشد، حتماً امر غیرمخاطب است مثل گزینه ۴ که «ليطعموا» خبر حروف مشبّهه است.

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

(۱) بهترین مردم کسی است که دیگران را در نیازهای روزانه‌شان یاری می‌کند!

(۲) قطعاً آلودگی هوا بد است و آن از تهدیدکننده‌های نظام طبیعت است!

(۳) بی‌شک سعادت بعد از چیره شدن بر مصیبت‌ها کار خوبی برای انسان است!

(۴) موش‌ها به مزارع حمله کردند و این کار از بدترین تخریب‌کننده‌های طبیعت است!

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۱

«يقدر» فعل شرط، «هو قد تغلب» جواب شرط و جمله اسمیه است.

در سایر گزینه‌ها جواب شرط به ترتیب «تقترب، لا يقدر، نتخرج» می‌باشد.

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۴

خبر به ترتیب در گزینه‌ها «يتكلم، يستفيد، يقذفون» می‌باشد و در گزینه ۴ «لذيذاً» می‌باشد.

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲: «لا يتقدم في الحياة إلا من يحاول دووباً: در زندگی پیشرفت نمی‌کند مگر کسی که با پشتکار تلاش می‌کند!»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خبر «أصبح» (۳) خبر «يكون» (۴) صفت

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۴

در گزینه ۴ «هدف» اسم فعل ناقصه و خبر آن قبل «إلا» ذکر نشده است. بنابراین «الإعمار» نقش خبر فعل ناقصه و اسلوب حصر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستثنی‌منه: الآخرين (۲) مستثنی‌منه: المشاكل (۳) مستثنی‌منه: كل من

نکته: حصر در جملاتی وجود دارد که مستثنی‌منه در جمله حذف شده باشد.

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۴

«طالب» اسم بدون «ال» و کلمه «یا» برای آن مناسب است، اما اگر این اسم عام «ال» دار باشد، بین حرف «ندا» و اسم دارای «ال» کلمه «آنها» برای مذکر و «آیتها» برای مؤنث قرار می‌گیرد.

تاریخ

۱۸۶- پاسخ: گزینه ۴

برخی از وقایع‌نویسان به‌عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند و آنان را در مسافرت‌ها و جنگ‌ها همراهی می‌کردند. علاوه بر این، بعضی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

۱۸۷- پاسخ: گزینه ۱

فلسفه یونان، تأثیر زیادی بر فیلسوفان مسلمان به‌ویژه فیلسوفان ایرانی مانند فارابی و «ابن‌سینا» گذاشته است.

۱۸۸- پاسخ: گزینه ۱

تاریخ طبری تألیف محمدبن جریر طبری، یک «تاریخ عمومی» است. در قرون نخستین هجری، مورخان مسلمان مانند طبری، دینوری و... با استفاده از «ترجمه‌ای که از خدای‌نامه‌ها به عربی شده بود»، اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند.

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۲

در عصر اشکانی، جنگ‌های پیاپی با دشمنان خارجی موجب گرد آمدن شمار چشمگیری از اسیران جنگی شده بود که در فعالیت‌های کشاورزی، ساختمان‌سازی، معادن شاهی و خدمات خانگی به کار گرفته می‌شدند.

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۴

آموزه‌های زرتشت با «تشویق مردم به کشت‌وکار»، تأثیر بسزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۳

مطالعه روشمند افسانه‌ها و «اساطیر اقوام» در دوره‌های مختلف تاریخی، خاطرات شفاهی و انواع مختلف ادبیات عامیانه، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند. البته، گزینه ۴ هم می‌تواند درست باشد؛ زیرا انواع پوشاک، جواهرات، ظروف، اشیای هنری مثل مجسمه‌ها و «تابلوهای نقاشی»، گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما هستند.

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۲

یکی از اقدام‌های برجسته امویان، توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا بود. معاویه این اقدام را به‌منظور فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا انجام داد.

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۱

مأمون پس از سه سال، با تغییر شرایط سیاسی، تصمیم گرفت پایتخت خود را از مرو به بغداد منتقل کند.

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۴

هجوم مهاجمی همچون قراختانیان و غزها منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد. رقابت و کشمکش بر سر قدرت، مبارزات اسماعیلیان در ایران و قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه سلجوقیان نیز در ضعف و زوال حکومت سلجوقی مؤثر بودند. نکته: اینکه توسعه قلمرو سلجوقیان در آسیای صغیر، موجب مهاجرت قبایل و طوایف ترک به آن منطقه و تغییر وضعیت سیاسی و فرهنگی این ناحیه شد، بیانگر «اقتدار» سلجوقیان است؛ نه ضعف آن‌ها.

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۱

در عصر جدید اروپا، نهضت پروتستان به تقویت پادشاهان و دولت‌های ملی و رشد اندیشه ملی‌گرایی در اروپا کمک فراوانی کرد. همچنین، در دوره معاصر، یکی از پیامدهای انقلاب فرانسه، رشد اندیشه ملی‌گرایی (ناسیونالیسم) بوده است.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۳

در دوره قاجاریه، برخی از زنان فاضل در تأسیس مدارس جدید مشارکت داشتند. بی‌بی خانم استرآبادی، مدرسه دوشیزگان را به‌منظور تحصیل دختران در «تهران» تأسیس کرد.

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۴

رضاشاه با هدف مهار کردن نیروی رزمی عشایر، اقدام به اسکان اجباری عشایر نمود. این اقدام که با خشونت بسیار و مرگ‌ومیر بالا همراه بود، ضمن ایجاد نارضایتی و خشم در بین عشایر، از رونق دامداری کشور کاست و باعث شد که کشور ما از نظر دامی به بیگانه نیازمند شود.

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۲

خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و اخراج «شوروی» از جامعه ملل، موجب بی‌اعتباری این نهاد بین‌المللی شد.

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۳

در زمان مظفرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۲

با شروع جنگ تحمیلی، بنی‌صدر، نیروهای سپاه پاسداران را در تنگنای مالی و تسلیحاتی قرار داد و زمینه سقوط خرمشهر را فراهم آورد.

جغرافیا

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۳

انسان در طول تاریخ تلاش کرده است که ناشناخته‌های جهان هستی را معلوم نماید و با استفاده از علوم مختلف، وضع زندگی خود را بهبود بخشد؛ بنابراین، کشف ناشناخته‌های جهان و تلاش برای بهبود زندگی بشر، مشترک میان جغرافیا و سایر علوم است. مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌ها از وظایف اختصاصی جغرافی‌دانان است و طبقه‌بندی نظام‌های اقتصادی و اجتماعی نیز خارج از حیطه دانش جغرافیا قرار می‌گیرد.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۳

زیاد شدن حجم رسوبات فرسایش‌یافته بر روی دامنه‌های پرشیب، وزن دامنه‌ها را افزایش داده و سبب ناپایداری آن‌ها می‌شود. اما جریان آب حاصل از بارندگی به‌خودی‌خود باعث ناپایداری دامنه کوه‌ها نمی‌شود.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۱

توده‌های سرد و خشک سیبری در دوره سرد وارد ایران می‌شود. این توده‌های سرد باعث سردی و خشکی هوا در زمستان و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۴

رودهای سفیدرود و هراز نیز از ارتفاعات البرز سرچشمه می‌گیرند، با توجه به شکل «زمین و شیب ناهمواری‌ها» به‌سمت پایین جریان می‌یابند و نهایتاً به دریای خزر وارد می‌شوند (حوضه آبریز خارجی). نکته: به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به‌سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند. همچنین، حوضه آبریز خارجی عبارت است از مساحتی از کشور که آب رودهای آن به دریاهای اطراف می‌ریزد، اما در طول مسیر، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۴

از به‌هم‌پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه هم‌جوار، «دهستان» تشکیل می‌شود که کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است. بنابراین، تنوع خدمات و شمار جمعیت در چند روستا، از «بخش» (که متشکل از چند دهستان هم‌جوار است)، «کمتر» می‌باشد.

۲۰۶- پاسخ: گزینه ۲

هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد و میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.

۲۰۷- پاسخ: گزینه ۴

تصویر مورد سؤال، بیابان «پاتاگونی» در جنوب قاره آمریکای جنوبی را نشان می‌دهد. بیابان پاتاگونی، یک بیابان سرد است. بیابان‌های سرد عمدتاً در عرض جغرافیایی بالا یا در ارتفاعات زیاد قرار دارند.

۲۰۸- پاسخ: گزینه ۱

در برخی نواحی کوهستانی که سنگ‌ها قابلیت حل شدن در آب را داشته باشند مانند سنگ‌های آهکی یا گچی و نظایر آن، آب‌های جاری با نفوذ به زیر زمین از طریق درزها و شکاف‌ها و حل کردن سنگ‌ها در خود، پدیده‌های فرسایشی چون غارهای طبیعی و چشمه‌های آهکی پدید می‌آورند که در اصطلاح به آن‌ها آشکال «کارستی» گفته می‌شود.

۲۰۹- پاسخ: گزینه ۲

چشم‌انداز یعنی منظره قابل رؤیت از یک مکان. انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، «چشم‌اندازهای فرهنگی» خلق می‌کنند.

مدل تصویرشده در صورت سؤال، بیانگر پدیده «پخش یا انتشار» است؛ ظهور دین مسیحیت در آسیا، همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ و پراکندگی پیروان یهود در نواحی بزرگ بازرگانی، نمونه‌هایی از پدیده پخش یا انتشار هستند.

۲۱۰- پاسخ: گزینه ۲

عبارت‌های (الف) و (ج) نادرست هستند.

علت نادرستی عبارت (الف): لزوماً همه کشورهایایی که به آب‌های آزاد دسترسی دارند، قدرتمند نیستند.

علت نادرستی عبارت (ج): آلفرد ماهان، قدرت دریایی را فقط در نیروی جنگی ناوگان دریایی نمی‌دانست، بلکه معتقد بود ملتی به قدرت دست می‌یابد که در تجارت دریایی نیز نیرومند باشد.

۲۱۱- پاسخ: گزینه ۱

مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی، تجاری و... است و از این جنبه‌ها بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد. بنابراین، همه پایتخت‌ها در سطح جهان، مادرشهر هستند.

به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت، «کلان‌شهر» یا «مگاسیتی» گفته می‌شود (نادرستی گزینه ۲). در رأس هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها، پایتخت قرار دارد که لزوماً همه مادرشهرها، پایتخت نیستند (نادرستی گزینه ۳). مادرشهر، بزرگ‌ترین و مهم‌ترین (نه لزوماً پرجمعیت‌ترین) شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است.

۲۱۲- پاسخ: گزینه ۲

در طرح‌های هادی روستایی کاربری‌های اراضی روستا شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهیه می‌شود. در این طرح‌ها ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها و همچنین چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود و راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها ارائه می‌گردد؛ مانند توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی برای افزایش درآمد روستاییان و بهبود خدمات گردشگری و فراغت.

۲۱۳- پاسخ: گزینه ۳

حمل‌ونقل یکی از اساسی‌ترین نیازهای روزانه مردم شهرهاست. بنابراین، مدیریت حمل‌ونقل درون‌شهری یکی از موضوعات مهم شهرها در چند دهه اخیر بوده است.

۲۱۴- پاسخ: گزینه ۱

همیشه رودخانه‌ها نمی‌توانند جریان آب حاصل از بارش را به‌تدریج تخلیه کنند؛ گاهی حجم آب حاصل از بارش، از ظرفیت رودخانه فراتر می‌رود، سرریز می‌شود و در نهایت سیل رخ می‌دهد. مثلاً بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر طی دو ساعت، ممکن است سیل ایجاد کند؛ زیرا رودخانه توانایی تخلیه این میزان آب را در یک مدت کوتاه ندارد.

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۴

تصویر مورد سؤال، «احداث سد تنظیمی و اصلاح شیب آبراهه» را به‌عنوان یکی از روش‌های سازه‌ای مدیریت قبل از وقوع سیل را نشان می‌دهد.

علوم اجتماع

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۴

■ فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به‌صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند.
 ■ عقاید و ارزش‌ها عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند.
 ■ پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند و می‌توان آن‌ها را بر اساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد. به‌این ترتیب طیفی در جهان اجتماعی ترسیم می‌شود که در یک سوی آن، پدیده‌های اجتماعی خرد، مانند کنش‌های اجتماعی افراد و در سوی دیگر آن پدیده‌های کلان، مانند فرهنگ و جامعه قرار دارند.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۱

جهان اجتماعی
(۲)

تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← بحران هویت فرهنگی ← تحول فرهنگی

جهان اجتماعی
(۱)

اگر در یک جهان اجتماعی، بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود، در آن صورت تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌رود و به‌صورت تحولات فرهنگی درمی‌آیند و جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۱

ویژگی‌های جامعه تقلب:

- (۱) مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند.
- (۲) شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگرانند.
- (۳) هدف این مردم خوار و مقهور کردن دیگران است.
- (۴) گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند و از همه جوامع دیگر برترند.
- (۵) مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمرند.
- (۶) همواره می‌خواهند دیگران آنان را ستایش کنند.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۲

در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۴

دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون هفدهم و هجدهم	عقل گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون نوزدهم و بیستم	حس گرایی، نفی عقل و وحی	دانش ابزاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۳

انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود؛ بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت. این انقلاب بیرون از قطب بندی سیاسی شرق و غرب، یک قطب بندی جدید فرهنگی به وجود می آورد و خود در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار دارد.

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۴

■ جامعه شناسی تبیینی، جامعه را نیز صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می بیند. از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده ترند، در رفع نیازهای خود توانا ترند و به همین دلیل پیشرفته ترند.

■ رویکرد انتقادی می خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد و این نقش را در نقد روابط و مناسبات میان افراد، گروه ها و فرهنگ ها می بیند و انتظار دارد علوم اجتماعی با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی، به رهایی انسان کمک کند.

■ روش رویکرد تفسیری ← نگاه از درون به پدیده ها برای یافتن معانی آنها

■ رویکرد تبیینی بر آنچه مشاهده می شود، تمرکز می کند.

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۲

■ با اینکه طرفداران قشر بندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می دانند اما از نکته مهم غفلت می کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.

■ اندیشمندان اجتماعی که مخالف قشر بندی اجتماعی هستند، معتقدند که نابرابری های اجتماعی، ناشی از تفاوت ها و نابرابری های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه جویانه میان انسان هاست و باید با آن مبارزه کرد. اینان عدالت اقتصادی را مهم می دانند.

■ طرفداران قشر بندی اجتماعی چنین می پندارند که نابرابری های اجتماعی نتیجه تفاوت ها یا نابرابری های طبیعی هستند.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۳

رویکرد انتقادی هیچ گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی کند تا بر اساس این حقایق و فضایل به نقد کنش ها و روابط میان انسان ها و جوامع بپردازد. بلکه برای دفاع از اراده افراد، گروه ها و فرهنگ ها معتقد است، نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و محدوده تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگر، اعمال سلطه کند.

رویکرد انتقادی عدالت اجتماعی را تحسین می کند و برای گسترش آن راه حل هایی تجویز می کند.

■ نکته: جامعه شناسان تفسیری، پدیده های اجتماعی را معنادار می دانند، اما صرفاً به توصیف آنها بسنده می کنند.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۴

فارابی با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و همچنین با استدلال عقلی، جوامع مختلف را بر اساس نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتاری که دارند، به انواعی تقسیم کرده است.

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۱

اندیشمندان مسلمان برای داوری درباره ارزش ها از ظرفیت عقل نظری و عقل عملی و وحی بهره می برند.

از نظر آنان تبیین، تفسیر و تجویز، استدلال های ویژه خود را دارند و در هر سه سطح، پژوهشگر اجتماعی به دنبال کشف واقعیت ها و حقایق است.

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۴

■ از پایان قرن بیستم با افول حس گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت شناختی شده است.

در بحران معرفت شناختی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می شود.

■ جنبش عدالتخانه از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می داد، یک انقلاب اجتماعی بود.

■ بسیاری از آدابی که ما مراعات می کنیم، محصول پدیده های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت ها و محدودیت ها، پیش روی ما قرار می گیرند.

■ دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها و رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه های روشنگری، سکولاریسم را از لایه های سطحی فرهنگ غرب به لایه های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۱

- یکی از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی، رکود اراده‌ها است.
- جامعه‌شناسی تبیینی با تأکید بیش از اندازه بر نظم و ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد.
- اقتصاد وابسته به نفت، از آن جهت که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که مستقیم و غیرمستقیم وابسته به نفت است؛ دولت بزرگی به وجود می‌آورد که می‌کوشد رفاه اقتصادی را به مدد نفت و نه رواج کسب‌وکار، افزایش دهد.
- در واقع ما بی‌نظمی را بیشتر می‌بینیم و نظم را مشاهده نمی‌کنیم؛ زیرا به نظم عادت کرده‌ایم.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۴

- طبقه سوم در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی بودند که نه اشراف بودند و نه رعیت.
- این طبقه هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود؛ ولی به‌علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.
- جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند اگر اراده فرد یا گروهی سرکوب گردد، مصداق سلطه است.
- نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید؛ باعث می‌شود شما بدانید که چه توقعات و انتظاراتی می‌توانید از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز ندارد.

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۲

- تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.
- مطالعه موردی یکی دیگر از روش‌های کیفی است.
- کنش انسان‌ها با کمک عقل تفسیری درک می‌شود.
- در اواخر قرن بیستم، هویت به‌جای قشربندی و کشمکش‌های طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۳

- فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها در گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.
- علوم اجتماعی جهان اسلام با محدود نشدن به شناخت تجربی، از منابع عقلانی و وحیانی در تبیین‌های علمی جهان اسلام بهره می‌گیرد.
- دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود، نیازمند حمایت نظامی دولتمردان بودند. به این ترتیب، پیوند قدرت با ثروت و تجارت شکل گرفت. صنعت، عنصر دیگری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید.
- بحران زیست‌محیطی، ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت قرار داشت. ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد و به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی همچون مهاجرت، حاشیه‌نشینی، بیکاری و... منجر شد.

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۴

- وبر معتقد بود، جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به‌دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد.
- به گفته پاول کله، در ورای ابهام، راز و رمزی نهفته است که با هنر می‌توان به آن راه یافت.
- مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود.
- ابن‌خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به‌عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۱

- برخی از متفکران، بحران‌های زیست‌محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند.
- با ظهور جهان متجدد، دولت‌هایی شکل گرفتند که دیگر خود را با هویت دینی مسیحی نمی‌شناختند بلکه هویت خود را با توجه به تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژادشان تعریف می‌کردند. تأکید بر این عوامل به پیدایش نوع جدیدی از هویت منجر شد که ملی‌گرایی و وطن‌دوستی مشخصه اصلی آن بود.
- وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد یا به دیگری مهر می‌ورزد، از جهان فردی به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
- ماکس وبر معتقد بود، جهان متجدد، رویکرد دنیوی و این‌جهانی دارد و در جهت برخورداری از زندگی دنیوی و تسلط انسان بر این عالم گام برمی‌دارد.

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۲

- هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود. ← عبارت اول درست است.
- فاصله میان وضع موجود و وضع مطلوب جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به دادرسی درباره ارزش‌ها و انتقاد از آن‌ها می‌کشد. ← عبارت دوم درست است.
- هر جهان اجتماعی، تغییرات و تفاوت‌های مختلفی را درون خود می‌پذیرد. جمعیت یک جامعه کم یا زیاد می‌شود؛ اقتصاد آن رشد یا افول می‌کند و زبان و لهجه مردم دگرگون می‌شود؛ اما جهان اجتماعی هویت خود را حفظ می‌کند. ← در نتیجه عبارت سوم نادرست است.
- بی‌شک بیداری اسلامی، تغییر موقعیت ملت‌ها و کشورهای پیرامونی، در نظام جهانی سلطه را هدف نهایی خویش نمی‌بیند و تنها آرمان بشر را صلحی که بی‌توجه به عدالت است، نمی‌پندارد. ← پس عبارت چهارم نادرست است.

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۳

- رویکرد تبیینی: مطالعات نشان دادند که میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلی و تأهل با اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.
- رویکرد جامعه‌شناسان تفسیری: برای پی بردن به دلالت‌های کنش، باید به زمینه فرهنگی که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کرد.
- رویکرد جامعه‌شناسان انتقادی: اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی برای جوانان خطرناک است و آن‌ها را از فضای واقعی زندگی جدا می‌کند (نقد دآوری زندگی اجتماعی).

فلسفه و منطق

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۱

- جزئی و کلی بودن «سور قضیه» که مربوط به مصادیق موضوع است، با جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» که مربوط به مفهوم موضوع است، متفاوت است و تنها در لفظ اشتراک دارد. بنابراین اگر کسی این دو معنای هر کدام از اصطلاحات «جزئی» و «کلی» را با هم اشتباه کند، دچار مغالطه «اشتراک لفظ» شده است. در اینجا هم این دو معنا با هم اشتباه شده‌اند.
- گزینه ۲: «تصدیق» مشترک لفظی است بین دو معنای «درست دانستن» و «دانش دارای حکم و قضاوت» (قضیه). ولی در این عبارت فقط معنای اول می‌تواند فهمیده شود. پس احتمال مغالطه اشتراک لفظ وجود ندارد.
- گزینه‌های ۳ و ۴: در اشعار معمولاً مغالطه وجود ندارد و احتمال وقوع مغالطه اشتراک لفظ هم بسیار اندک است، زیرا شاعر معمولاً وقتی از کلمات مشترک لفظی استفاده می‌کند، یا فقط یک معنا قابل برداشت است یا اگر دو معنا قابل برداشت باشد، قصد شاعر به کار بردن آرایه ابهام است. یعنی هر دو معنای این کلمات موردنظر هستند و لذا امکان اشتباه شدن معانی کلمات مشترک لفظی وجود ندارد. پس احتمال مغالطه اشتراک لفظ نخواهد بود. در این دو بیت هم «ماه» و «شیر» کلمات مشترک لفظی هستند که امکان ندارد منجر به مغالطه اشتراک لفظ شوند.

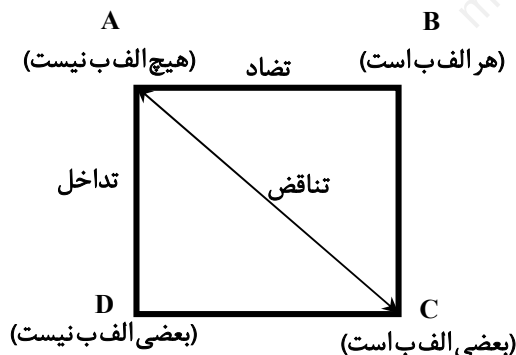
۲۳۷- پاسخ: گزینه ۱

- هر سه کلمه «خانه»، «دست‌هایت» و «قلم» بر تمام معنای اصلی خود دلالت می‌کنند و لذا دلالت مطابقی دارند.
- گزینه ۲: کلمات «پاک‌کن»، «دستم» و «قوری» به ترتیب دارای دلالت «مطابقی»، «تضمنی» و «مطابقی» هستند.
- گزینه ۳: کلمات «ماه»، «کوه» و «ماشین» به ترتیب دلالت «التزامی»، «مطابقی» و «تضمنی» دارند. (نکته: هرگاه در یک تشبیه، ادات تشبیه که بر سر مشبّه می‌آید، ذکر شود، مشبّه به دلالت مطابقی خواهد داشت. به عبارت دیگر، در استعاره‌ها دلالت التزامی داریم نه در تشبیهی که همه ارکان آن بیان شده‌اند. در اینجا هم به همین دلیل، کلمه «کوه» دلالت التزامی ندارد.)
- گزینه ۴: کلمات «دست»، «سرو» و «دست و صورت» به ترتیب دلالت «التزامی»، «مطابقی» و «تضمنی» دارند.

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۲

- تنها جملات خبری‌اند که قابلیت صادق یا کاذب بودن را دارند. از آنجا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است و جملات انشایی (مانند: جملات امری، پرسشی و...) را نمی‌توان صادق یا کاذب دانست، این دسته از جملات در منطق بررسی نمی‌شوند.
- گزینه ۱: مهم قابلیت انطباق یا عدم قابلیت انطباق با واقعیت است، نه خود انطباق نداشتن.
- گزینه ۳: اولاً جملات انشایی خبری نمی‌دهند. ثانیاً اینکه جملات انشایی خبری از عالم خارج نمی‌دهند؛ بلکه تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند، دلیل اصلی بررسی نشدن جملات انشایی نیست. بلکه این امور سبب می‌شوند که این جملات خطاپذیر نباشند و خطاناپذیری سبب اصلی بررسی نشدن در منطق است.
- گزینه ۴: این مطلب دلیل بررسی نشدن در منطق نیست.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۴

جمع میان A و D در صدق: طبق احکام تداخل، امکان پذیر است.

تشخیص صدق یا کذب B، در صورت صدق C: طبق احکام تداخل غیرممکن است.

جمع میان A و B در صدق: طبق احکام تضاد، غیرممکن است.

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۱

از استقرای تمثیلی استفاده کرده و به جهت شباهت چهارپای دارای بار به شتر کوهان دار، آن‌ها را یکی پنداشته است.

توجه: چون مقدمات استدلال به طور صریح مشخص نیستند می‌توان استدلال نرگس را به گونه‌ای صورت‌بندی کرد که ابهام انعکاس هم درست باشد. مثلاً اگر پدر او گفته باشد که هر شتر کوهان داری چهارپایی است که بر پشتش یک برجستگی بزرگ دارد، احتمال دارد نرگس عکس مطلب را به صورت هر چهارپایی که بر پشتش یک برجستگی بزرگ باشد، شتر کوهان دار است، لازم‌الصدق در نظر گرفته باشد که مغالطه ابهام انعکاس است. پس گزینه ۲ هم می‌تواند پاسخ باشد و این سؤال، سؤال بی‌نقصی نیست. ولی طراح کنکور گزینه ۱ را جواب گرفته است، زیرا مغالطه آن در این سؤال به ذهن نزدیک‌تر است.

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۴

شخصیه سالبه است پس موضوع و محمولش علامت مثبت دارند.

گزینه ۱: موضوع: منفی - محمول: مثبت / گزینه ۲: موضوع: مثبت - محمول: منفی / گزینه ۳: موضوع: مثبت - محمول: منفی

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۳

باید دو سؤال را بررسییم: اول اینکه آیا ممکن است دو طرف با هم صادق شوند؟ یعنی آیا قضیه می‌تواند هم حمله باشد و هم منفصل حقیقی؟ پاسخ منفی است. حال باید بررسییم آیا ممکن است دو طرف با هم کاذب شوند؟ یعنی آیا قضیه می‌تواند نه حمله باشد و نه منفصل حقیقی؟ پاسخ مثبت است زیرا قضیه می‌تواند شرطی متصل باشد. پس مانعة الجمع است.

گزینه ۱: «آب» رسانای غیرفلز است. پس دو طرف با هم صادق می‌شوند. ولی چون فلزات همگی رسانا هستند و به عبارت دیگر، نارساناها همگی غیرفلزند، پس دو طرف با هم کاذب نمی‌شوند. پس مانعة الرفع است.

گزینه ۲: دو طرف با هم صادق هستند. پس مانعة الجمع نیست.

گزینه ۴: درخت هم جاندار است و هم دارای احساس نیست. پس دو طرف با هم صادق می‌شوند. لذا مانعة الجمع نیست.

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۲

وقتی عوامل روانی سبب شوند که عبارتی را نه به سبب دلایلش، بلکه به سبب همین عوامل بپذیریم یا رد کنیم، دچار مغالطه در اثر عوامل روانی شده‌ایم. مثلاً وقتی یک فرد ژولیده سخنی علمی بگوید و چون ژولیده است آن را نپذیریم یا ادعای فقر و تنگدستی کند و به سبب همین ژولیدگی این ادعا را بپذیریم، دچار مغالطه توسل به احساسات شده‌ایم که از چنین مغالطاتی است.

گزینه ۱: نتیجه درست ممکن است از مقدمات غلط به دست آید. مثلاً «هر سنگی سفید است. هر سفیدی جامد است. پس هر سنگی جامد است».

گزینه ۳: کلمات مترادف ممکن است بار ارزشی متفاوتی داشته باشند و لذا تأثیر متفاوتی هم بر شنونده بگذارند. مثل «فرمود» و «گفت».

گزینه ۴: مغالطه «تعمیم شتاب‌زده» مربوط به استقرای تعمیمی و از مغالطات صوری است. بنابراین مغالطه در اثر عوامل روانی نیست.

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۱

تأمل در امور بنیادین، تفکر فلسفی نامیده می‌شود.

گزینه ۲: در ریاضیات هم استفاده می‌شود.

گزینه ۳: یکی از فواید تفکر فلسفی رهایی از عادات‌های غیرمنطقی است ولی این فایده ویژه تفکر فلسفی نیست.

گزینه ۴: اولاً اگر سوالات مطرح شده بنیادی نباشند، تلاش برای پاسخ به آن‌ها تفکر فلسفی نیست. ثانیاً تلاش قانونمند در همه دانش‌ها

وجود دارد و خاص تفکر فلسفی نیست. ثالثاً هر تفکر فلسفی هم قانونمند نیست بلکه تفکر فلسفی فیلسوفان قانونمند است.

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۳

این سؤال از کتاب فلسفه یازدهم چاپ ۹۷ طراحی شده و از کتاب چاپ ۹۸ به بعد به کلی حذف شده است! عبارت کتاب فلسفه یازدهم ۹۷: «از حکمای باستان نقل کرده‌اند که فلسفه، عشق به خردمندی و هنر خوب زیستن است. انسان ذاتاً متفکر است و درباره خود، آغاز و انجام جهان، هدف زندگی و غایت هستی می‌پرسد. همین پرسش‌گری ورود به دنیای فلسفه و فلسفه‌ورزی است. در فلسفه می‌آموزیم برای بهتر زیستن از ظرفیت عقلانی خود بیشترین بهره را ببریم. فیلسوف واقعی کسب حقیقت را بر هر چیزی ترجیح می‌دهد و زندگی را بر پایه‌های آن استوار می‌کند».

بر اساس این متن، فلسفه با «عشق به خردمندی»، «هنر خوب زیستن» و «تلاش برای نیل به حقیقت» ارتباط مستقیم دارد، ولی «استفاده درست از ظرفیت ذهن»، مستقیماً هدف نیست بلکه با هدف «بهتر زیستن» و به‌عنوان ابزاری برای رسیدن به این هدف، مورد توجه قرار می‌گیرد.

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۴

کسی که معتقد است حقیقت غیرقابل شناخت است، ناخواسته، این حقیقت را که «حقیقت غیرقابل شناخت است»، اثبات کرده و دچار تناقض شده است.

گزینه ۱: علی‌رغم گستردگی شناخت، توانایی شناخت ما محدود است.

گزینه ۲: انکار امکان شناخت مستلزم انکار توانایی شناخت همه امور است، نه برخی امور.

گزینه ۳: همه دانش‌های گذشته زیر سؤال نرفته‌اند. بلکه برخی از آن‌ها پذیرفته و تکمیل شده‌اند. البته برخی دیگر هم زیر سؤال رفته و تصحیح شده‌اند.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۳

این شناخت به‌قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن در طبیعت زندگی می‌کنیم، از اشیای طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. پس بارزترین نشانه اعتبار شناخت حسی همین است. البته سایر گزینه‌ها هم نشانه‌های شناخت‌اند، ولی بارزترین نیستند.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۱

کانت شناخت را حاصل همکاری حس و عقل می‌داند. بنابراین هیچ شناختی ذاتی و غیراکتسابی نیست و به ورودی‌های ذهن از خارج نیز وابسته است.

گزینه‌های ۲ و ۴: کانت مفهوم علیت، زمان و مکان را از پیش درون ساختار ذهن می‌داند لذا نیازی نیست اثبات شوند یا از راهی به‌دست بیایند. پس این امور نه با عقل و نه با حس و تجربه به‌دست نمی‌آیند.

گزینه ۳: آنچه از پیش در دستگاه ادراکی موجود است خود مفهوم «علیت» است، نه مصادیق آن. پس علیت خورشید برای روشنی، درون ذهن از پیش موجود نیست و به کمک حس وارد ذهن می‌شود.

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۲

دکارت روح و بدن را کاملاً مجزا می‌داند. بنابراین توضیح تأثیر متقابل روح و جسم، در فلسفه او دشوار است.

گزینه ۱: ملاصدرا معتقد است روح و بدن وحدت حقیقی دارند و هر اتفاقی در یکی از آن‌ها بیفتد، اثرش در دیگری ظاهر می‌شود.

گزینه‌های ۳ و ۴: این فیلسوفان بعضاً منکر روح هستند و بعضاً آن را امری فرعی نسبت به بدن مثلاً همان سلول‌های مغزی می‌دانند. بنابراین اگر روح را قبول داشته باشند، به‌عنوان یکی از اجزای بدن، به سادگی تأثیر متقابلش را بر بدن توضیح می‌دهند.

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۳

تشبیه پرنده و قفس گویای دیدگاه ابن‌سینا است که به اعطای روح به‌عنوان یک موجود مجزا از جانب بالا (عالم ماوراءالطبیعه) معتقد است ولی ملاصدرا روح و بدن را دارای وحدت حقیقی می‌داند و روح را نتیجه رشد و تکامل خود بدن محسوب می‌کند.

گزینه ۱: هر دو قبول دارند.

گزینه ۲: هر دو قبول ندارند.

گزینه ۴: هر دو قبول دارند؛ هرچند ملاصدرا بهتر می‌تواند این مطلب را توضیح دهد.

۲۵۱- پاسخ: گزینه ۲

وی می‌گوید اگر عقل حاکم باشد، قوه شهوت پا از گلیم خود درازتر نمی‌کند و «خویش‌ن‌داری» پیش می‌گیرد، قوه غضب متصف به «شجاعت» می‌شود و عقل نیز به صفت «حکمت» می‌رسد. براینکه و نتیجه چنین سامانی، برقراری «عدالت» میان قوای عقل و شهوت و غضب و در سراسر شخصیت انسان است.

گزینه‌های ۱ و ۴: تساوی و برابری بین قوا صحیح نیست بلکه هر قوه‌ای باید سهم خود را داشته باشد و به کمال متناسب خود برسد.

گزینه ۳: نباید از عمل هیچ قوه‌ای ممانعت شود بلکه باید هر قوه‌ای تحت حکومت عقل به فضیلت برسد.

۲۵۲- پاسخ: گزینه ۴

حمل «دارای دو قطر مساوی» بر «مربع» ضروری و وجوبی است. حمل «دارای زاویه» بر «مستطیل» هم همین‌گونه است.

سایر گزینه‌ها: حمل‌های «دوزنقه» بر «شکل»، «متساوی‌الاضلاع» بر «مثلث» و «مثلث» بر «دارای اضلاع» همگی امکانی هستند. زیرا شکلی داریم که دوزنقه نیست (مثل دایره)، مثلثی داریم که متساوی‌الاضلاع نیست (مثلث قائم‌الزاویه) و دارای اضلاعی داریم که مثلث نیست (مربع).

۲۵۳- پاسخ: گزینه ۱

کانت و هیوم هر دو علیت را از طریق حواس قابل ادراک نمی‌دانند. زیرا کانت «علیت» را از مفاهیم درون ساختار ذهن می‌داند که از بیرون ذهن و از طریق حواس دریافت نشده است و هیوم معتقد است «علیت» نه با حس و نه با عقل، قابل درک نیست (رد گزینه ۴) و جزء ساختار ذهن هم نیست (رد گزینه ۲). اینکه انسان داده‌های حسی را در قالب‌های ذهنی درک می‌کند هم دیدگاه اختصاصی کانت است (رد گزینه ۳).

۲۵۴- پاسخ: گزینه ۴

قانون وجوب علی و معلولی می‌گوید وقتی «علت» به‌طور کامل موجود است، ضرورتاً معلول هم ایجاد می‌شود. وقتی مانعی برای باز شدن در وجود ندارد یعنی همه شرایط برای باز شدن در (علت) فراهم است. پس در ضرورتاً باز خواهد شد (معلول). سایر گزینه‌ها: همگی مربوط به افعال اختیاری انسان و نوعی توصیه ضروری هستند و «باید» در این عبارات ضرورت وجودی و علی و معلولی را نمی‌رساند.

۲۵۵- پاسخ: گزینه ۴

اینکه محرک بدون حرکت وجود دارد، نتیجه برهان است، نه مقدمه آن.

۲۵۶- پاسخ: گزینه ۱

از نظر فیلسوفان مسلمان باید ابتدا وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه پذیرفت و سپس با وی ارتباط معنوی برقرار کرد و یک زندگی معنادار و متعالی را سامان داد. وقتی اعتقاد به خدا می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که واقعاً او را از یک راه معقول و درست پذیرفته باشد. البته پذیرش هرکس به اندازه قدرت علمی و فکری اوست. از نظر یک فیلسوف الهی، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد (نه صرف وجود او)، به فیلسوف این امکان را می‌دهد که بتواند معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد (رد گزینه ۳). گزینه ۲: هر موجودی نیازمند علت نیست بلکه موجود ممکن‌الوجود نیازمند علت است. ضمن اینکه فیلسوفان مسلمان براهینی مثل برهان نظم را هم قبول دارند که چنین مقدمه‌ای ندارد.

گزینه ۴: فیلسوف معتقد به خدا، از طریق استدلال به خدا اعتقاد پیدا کرده است و از همین طریق هم از خدا دفاع می‌کند.

۲۵۷- پاسخ: گزینه ۲

عقل، از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و بایدها و نبایدهای او، بحث می‌کند مانند باید راست بگوید، باید قانون را رعایت کند و نباید دروغ بگوید و نباید ظلم کند، عقل عملی نامیده می‌شود. پس ما دو نوع عقل نداریم. بلکه یک عقل واحد داریم که از دو جهت، دو نام مختلف دارد. از جهت بررسی هست و نیست‌ها عقل نظری و از جهت بررسی باید و نبایدها عقل عملی نام دارد (رد گزینه ۴). گزینه ۱: مهارت‌ها و فنون در حوزه عقل عملی نیستند زیرا باید و نبایدهای اخلاقی در عقل عملی موردنظر است. گزینه ۳: عقل قوه انجام فعل نیست بلکه یک ابزار و قوه شناختی است. از این نظر فرقی بین عقل عملی و نظری نیست.

۲۵۸- پاسخ: گزینه ۳

از نظر فیلسوفان مسلمان ایمانی ارزشمند است که پشتوانه عقلی داشته باشد. ایمانی که از این پشتوانه تهی است، ارزش چندانی ندارد و چه بسا انسان را به سوی کارهای غلط و اشتباه نیز بکشاند.

گزینه ۱: ملاک درستی یا نادرستی هر دانشی استدلال و برهان است و این ویژگی خاص فلسفه نیست.

گزینه ۲: تقسیم به عقل‌گرا و تجربه‌گرا در فیلسوفان مسلمان وجود ندارد و همه آن‌ها انواع استدلال‌های عقلی اعم از تمثیل و تجربه و قیاس را قبول دارند.

گزینه ۴: در این دانش نیز بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران دیگر ضروری است لکن این استفاده همراه با نقد و بررسی قوت دلایل ارائه شده توسط آن‌هاست.

۲۵۹- پاسخ: گزینه ۲

به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به‌سوی خیر و کمال مطلوب سوق می‌دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند. به همین جهت، با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد؛ ولی با نگاه کل‌نگر می‌توان گفت حتماً در نظام کل که احسن است، خیر محسوب می‌شود (رد گزینه ۳).

گزینه ۱: از نظر ابن‌سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها (نه گذر از آن‌ها)، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند و آن‌ها را به خشوع و خشیت در برابر حق می‌رساند.

گزینه ۴: عالم طبیعت، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات است، نه اینکه تحولات، منشأ طبیعت باشند.

۲۶۰- پاسخ: گزینه ۳

اذهان عادی دیدگاه اصالت ماهیت را بهتر می‌پسندند در حالی که حقیقت این است که اصالت با وجود است.

گزینه ۱: درست است که ماهیت، انتزاعی است ولی این‌طور نیست که هیچ‌گونه واقعیتی نداشته باشد. ماهیت انتزاع ذهن از مراتب وجودی و ویژگی‌های خاص هر موجود است.

گزینه ۲: ماهیت ساخته و پرداخته ذهن انسان نیست بلکه برگرفته از خصوصیات واقعی اشیا و انتزاع ذهن از آن‌هاست.

گزینه ۴: ملاصدرا در مقام فیلسوف می‌داند که میزان و ملاک فلسفی بودن یک متن یا سخن، این است که اولاً هر مبحثی که طرح می‌کند، به موضوع فلسفه، یعنی وجود و مسائل بنیادی مربوط به آن، مربوط باشد و ثانیاً متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی و بیان نقلی و قرآنی.

روانشناسی

۲۶۱- پاسخ: گزینه ۳

استفاده از مصاحبه بدون ساختار (بدون نظام) بسیار وقت گیر و نیازمند آموزش‌های ویژه است. (توضیحات مربوط به انواع مصاحبه مربوط به کتاب چاپ ۹۸-۹۹ است و از چاپ‌های بعدی حذف نشده است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- در پرسشنامه از خود فرد درباره افکار و رفتار خاص او سؤال می‌شود. (برای اخذ اطلاعات عمیق از مصاحبه بدون ساختار استفاده می‌شود)
۲- آزمون‌ها باید دقیقاً چیزی را اندازه‌گیری کنند که برای آن ساخته شده‌اند. بنابراین یک آزمون در اجراهای متعدد باید متغیرهای یکسانی را اندازه بگیرد.

۴- از طریق مشاهده، رفتارهای افراد (نه احساساتشان) مورد مطالعه قرار می‌گیرد، بدون این که از آن‌ها سؤال شود. (در پرسشنامه از خود فرد مستقیماً درباره افکار و رفتارهای خاص او سؤال می‌شود).

۲۶۲- پاسخ: گزینه ۱

در حل مسئله که عبارت است از «یافتن بهترین راه‌حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود»، استفاده از پردازش مفهومی کارآمدتر است. زیرا هرچه پردازش ما مفهومی‌تر باشد، شناخت شکل گرفته، پایدارتر و کارآمدتر خواهد بود. حل مسئله و تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی، کارآمدتر از حل مسئله و تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش ادراکی است

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- پردازش مفهومی علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی قرار دارد. بنابراین نمی‌توان گفت فقط از طریق خصوصیات کیفی صورت می‌گیرد.

۳- پردازش ادراکی هم در توجه که پایین‌ترین مرتبه شناخت است و هم در حل مسئله و تصمیم‌گیری که عالی‌ترین مرتبه شناخت است، می‌تواند وجود داشته باشد.

۴- انسان‌ها در پردازش به یک شیوه عمل نمی‌کنند، بلکه هم از پردازش ادراکی و هم از پردازش مفهومی استفاده می‌کنند. روش پردازش ادراکی و مفهومی نیز در افراد مختلف به شکل‌های متفاوتی صورت می‌گیرد.

۲۶۳- پاسخ: گزینه ۱

پژوهش‌های دانشمندان با طرح مسئله شروع می‌شود. در بیشتر موارد آن‌ها با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و همچنین با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های خردمندانه و سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند، به اینگونه پاسخ‌ها فرضیه می‌گویند.

۲۶۴- پاسخ: گزینه ۴

همه افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی، و خود آرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد؛ یعنی ایده‌آل‌هایی که فرد درمورد خودش دارد، خود آرمانی او را شکل می‌دهند.

۲۶۵- پاسخ: گزینه ۲

کودکان با دریافت واکنش دیگران به هیجانات خود جهت می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- رشد هیجانی در کودکی، فرایندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجانات اطرافیان اوست. رشد هیجانی در ابتدا معطوف به هیجانات ساده است و سپس به هیجانات مرکب تعمیم می‌یابد.

۳- ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد، رشد جسمانی - حرکتی است. از زمان تولد تا نوجوانی، رشد جسمانی - حرکتی با سرعت و تغییرات بسیاری همراه است.

۴- رشد هیجانی در دوره کودکی، معطوف به سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت است. با توجه به رشد آگاهی کودکان از هیجان‌های مختلف و واکنش اطرافیان، هیجانات ساده به هیجان‌های مرکب دیگر، همچون احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترحم تعمیم می‌یابد.

۲۶۶- پاسخ: گزینه ۴

در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، رشد یا پختگی می‌گویند. رشد یا پختگی به معنای آن دسته از تغییراتی است که به آمادگی زیستی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد. عوامل محیطی نیز می‌تواند تا حدودی بر رشد یا پختگی تأثیر بگذارد.

۲۶۷- پاسخ: گزینه ۱

نوجوانی دوره‌ای است که با شدیدترین و گسترده‌ترین تغییرات زیستی همراه است. یعنی نوجوانان از لحاظ جسمانی تغییرات سریع و متعددی را تجربه می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- یکی از تکالیف اصلی رشد در نوجوانی شکل‌گیری هویت است و انتظار می‌رود نوجوانان هویت مثبت و باثباتی را کسب کنند، ولی این موضوع لزوماً در مورد همه نوجوانان اتفاق نمی‌افتد.

۳- رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

۴- کودکان براساس پردازش ادراکی، یعنی ویژگی‌های حسی و فیزیکی (عینی)، عمل می‌کنند؛ مثلاً مفید بودن یک کالا را به اندازه و رنگ آن نسبت می‌دهند، در حالی که پردازش غالب نوجوانان، مفهومی است. نوجوانان فایده‌مندی یک کالا را براساس ماندگاری، کیفیت و... می‌سنجند.

۲۶۸- پاسخ: گزینه ۳

یکی از خطاهای حافظه «اضافه کردن» است که در آن فرد چاله‌های ایجاد شده را پر می‌کند و به تحریف خاطرات می‌پردازد. از رایج‌ترین خطاهای «اضافه کردن» بازشناسی یا یادآوری غیرواقعی رویداد اتفاق نیفتاده است که فرد به غلط ادعای کند آن رویداد خاص قبلاً اتفاق افتاده است. در چنین حالتی می‌گویند «حافظه کاذب» شکل گرفته است. مانند نوجوانی که یک خاطره غیرواقعی را به یاد می‌آورد.

۲۶۹- پاسخ: گزینه ۲

تحریک هریک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است، یعنی تحریک حواس از سوی محرک‌های بیرونی باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود. اگر محرک‌های محیطی از حداقل شدت برخوردار نباشند، نمی‌توانند گیرنده‌های حسی را تحریک کنند. در شرایط «محرومیت حسی» یا هیچ محرکی وجود ندارد یا شدت محرک‌ها آنقدر کم است که نمی‌تواند تحریک ایجاد کند. به همین دلیل می‌گوییم محرومیت حسی یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و... به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳- در محرومیت حسی محرک‌های محیطی گیرنده‌های حسی را تحریک نمی‌کند، در نتیجه فرد نمی‌تواند هیچ محرکی را انتخاب کرده و به آن توجه کند.

۴- محرومیت حسی به دلیل آزاردهنده بودن نوعی شکنجه محسوب می‌شود و افراد حتی با وجود دریافت پاداش نمی‌توانند بیش از چند ساعت آن را تحمل کنند.

۲۷۰- پاسخ: گزینه ۱

یکی از عوامل خوگیری، آشنایی نسبی با موضوع مورد توجه است. یعنی اگر اگر محرک موردنظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد. در مقابل، تازگی موضوع ارائه شده، تمرکز ایجاد می‌کند. بنابراین اگر معلم موضوع جدید و تازه‌ای را تدریس کند، دانش‌آموزان تمرکز بیشتری دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- یکی از عوامل خوگیری «یکنواختی و ثبات نسبی» است. تدریس موضوع به صورت مستمر و بدون وقفه باعث ایجاد یکنواختی و خواب‌آلودگی می‌شود.

۳- یکی از عوامل تمرکز «درگیری و انگیزتگی ذهنی» است که مستلزم آگاهی کامل است. هر چقدر آگاهی کامل‌تر و بیشتر باشد، کارایی توجه بهتر خواهد بود. بنابراین آگاهی نسبی موجب کاهش عملکرد توجه و تمرکز می‌شود.

۴- یکی از عوامل خوگیری، «آشنایی نسبی با موضوع مورد توجه» است. یعنی اگر اگر محرک موردنظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد. روبه‌رو شدن با یک موضوع در کلاس‌های متعدد باعث ایجاد آشنایی و خوگیری می‌شود.

۲۷۱- پاسخ: گزینه ۲

در هر موقعیت ردیابی هر دو خطا ممکن است رخ بدهد: از دست دادن محرک هدف و هشدار کاذب. اینکه از دست دادن را فدای هشدار کاذب بکنیم و یا برعکس، بستگی به اهمیت تکلیف دارد. تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب همراه است. یعنی در تکالیف مهم‌تر هشدار کاذب (ردیابی محرک هدف غایب) بیشتر اتفاق می‌افتد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- ردیابی علامت در شرایطی که محرک هدف حاضر است = اصابت

۳- از دست دادن (ردیابی نکردن) علامت، در شرایطی که محرک هدف غایب است = رد درست

۴- از دست دادن علامت (ردیابی نکردن)، در حالی که محرک هدف حاضر است = از دست دادن محرک هدف

۲۷۲- پاسخ: گزینه ۱

بیشترین مقدار فراموشی در ساعت‌های نخست بعد از یادگیری (بعد از به خاطر سپردن اطلاعات) صورت می‌گیرد. همچنان که در نمودار فراموشی می‌بینیم بعد از گذشت ۱ ساعت تقریباً نیمی از مطالب حافظه فراموش می‌شود و بعد از آن با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود.

۲۷۳- پاسخ: گزینه ۴

ظرفیت ذخیره‌سازی حافظه حسی نامحدود است، در حالی که حافظه کوتاه‌مدت ظرفیت ذخیره‌سازی محدودی دارد. ما نمی‌توانیم بیش از چند اطلاعات را در حافظه کوتاه‌مدت ذخیره کنیم. حداکثر لغت قابل یادآوری در حافظه کوتاه‌مدت ۵ تا ۹ ماده است. ولی در حافظه حسی حجم ردهای حسی زیاد است و محدودیتی ندارد.

۲۷۴- پاسخ: گزینه ۱

تجربه گذشته بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. کسی که روش‌های حل مسئله را می‌داند، در موقعیت‌های جدید از آن‌ها برای حل مسئله استفاده می‌کند. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند. تجربه گذشته می‌تواند باعث آسان شدن راه حل و یا دشوار کردن آن شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص «اثر نهفتگی» می‌گویند.

۳- «بازبینی و اصلاح راه حل» مرحله چهارم از مراحل حل مسئله است.

۴- تداخل اطلاعات یکی از عوامل موثر بر فراموشی است.

۲۷۵- پاسخ: گزینه ۳

مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمدتاً از نوع «خوب تعریف نشده» هستند. خوب تعریف نشده به معنای پیچیده بودن و دشواری حل یک مسئله است، به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آنجایی که علل متعددی دارند به راحتی قابل تعریف نیستند. همچنین اقدامات مشخص و استاندارد برای اینگونه مسائل وجود ندارد و به دشواری قابل حل هستند. سایر گزینه‌ها ویژگی‌های «مسائل خوب تعریف شده» را بیان می‌کنند.

۲۷۶- پاسخ: گزینه ۲

فردی که دارای سبک اجتنابی است قصد دارد تصمیم بگیرد ولی هیچ‌گاه تصمیم‌وی عملی نمی‌شود و اصطلاحاً «کار امروز را به فردا می‌اندازد» و «دست، دست می‌کند». این افراد، بر این باورند که همه چیز خودبه‌خود درست می‌شود؛ در نتیجه، زمان را از دست می‌دهند و مشکل آن‌ها بیشتر می‌شود.

۲۷۷- پاسخ: گزینه ۴

به روش‌های ثابت و یکنواخت تصمیم‌گیری افراد سبک تصمیم‌گیری می‌گویند.

گزینه ۱: سبک‌های تصمیم‌گیری مختلف کارایی یکسان ندارند، بسیاری از آن‌ها ناکارآمد و فقط یکی بهتر از سایر سبک‌ها است.

گزینه ۲: سبک‌های تصمیم‌گیری در عوامل زیربنایی با هم متفاوت‌اند: زیربنای سبک تکانشی، عجله و شتاب؛ زیربنای سبک احساسی، احساسات و هیجانات زودگذر؛ زیربنای سبک وابسته، اطاعت و پیروی کورکورانه و زیربنای سبک اجتنابی، اجتناب است. ولی زیربنای سبک منطقی اندیشیدن است.

گزینه ۳: سبک تصمیم‌گیری منطقی بهترین شیوه تصمیم‌گیری است و استفاده از سبک‌های غیرمنطقی به خصوص در تصمیم‌گیری‌های مهم، آسیب‌زا و خطرآفرین است.

۲۷۸- پاسخ: گزینه ۳

وقتی افراد به تکلیفی مشغول می‌شوند یا کاری انجام می‌دهند انتظار دارند نتایج خوبی از رفتار و کارهایشان به دست آورند (مثلاً وقتی درس می‌خوانند انتظار دارند نمره قبولی کسب کنند). زمانی که این انتظار برآورده نشود و فرد بین فعلیتی که انجام می‌دهد و نتایج به دست آمده رابطه‌ای نبیند، دچار درماندگی آموخته شده می‌شود. یعنی یاد می‌گیرد که ناتوان است و پیامدها و نتایج کار هیچ ربطی به کار و تلاش او ندارد. با توجه به این توضیحات، دانشجویی که در سؤال توصیف شده به این باور می‌رسد که نمره این درس ربطی به کار و تلاش او ندارد و مهم نیست چقدر مطالعه کند.

۲۷۹- پاسخ: گزینه ۲

هنگام فشار روانی، شخص یک رویداد یا یک موقعیت را به صورت فشارآور و فراتر از توانایی خود، ارزیابی می‌کند و سلامتی خود را در خطر می‌بیند. به عبارت دیگر هنگام روبه رو شدن با موقعیت، فرد ابتدا بر اساس برداشت اولیه خود، آن را ارزیابی می‌کند و از خود می‌پرسد: «آیا خطری مرا تهدید می‌کند؟» اگر پاسخ این سؤال مثبت باشد، فرد کنترل شخصی خود را ارزیابی می‌کند: «آیا من می‌توانم کاری برای تغییر موقعیت انجام دهم؟» به این ترتیب روش‌های مقابله‌ای فرد، برای کاهش فشار روانی، فراخوانی می‌شود. در مثال ذکر شده اگر دروازه‌بان موقعیت را تهدیدآمیز و خطرناک ارزیابی کند (مثلاً اینکه این یک پنالتی سرنوشت ساز است و زنده پنالتی مهارت خیلی بالایی دارد) و همچنین کنترل شخصی خود را برای تغییر دادن این موقعیت، ضعیف ارزیابی کند، (توانایی من در گرفتن پنالتی عالی نیست)، عملکرد ضعیف‌تری از خود نشان می‌دهد و احتمالاً با پیامدهای نامطلوب از جمله درماندگی و ناامیدی و در نتیجه شکست و ناکامی روبه‌رو خواهد شد.

۲۸۰- پاسخ: گزینه ۴

فقط در گزینه ۴ نوع علائم به درستی نوشته شده است.

علائم شناختی: از دست دادن دقت و تمرکز، حواس‌پرتی، عدم توجه، اختلال در حافظه، ناتوانی در تصمیم‌گیری و حل مسئله و سایر علائمی که مربوط به فرایندهای شناختی است.

علائم جسمانی: عرق کردن، تپش قلب، افزایش ضربان قلب، افزایش یا کاهش فشارخون، سرخ شدن صورت، معده درد و...

علائم هیجانی: احساس نگرانی، ناامیدی، ترس، اضطراب و...

علائم رفتاری: گریه کردن، داد زدن، دعا خواندن، پرخاشگری کردن، فرار کردن و...